

శ్రీ గురు పూర్ణసి

గురుర్చివో గురుర్యిష్టః గురుర్దేవో మహేష్యరః ।
గురుస్నాజ్ఞాత పరం బ్రహ్మ త్సై శ్రీ గురవే నమః ॥

శ్రీనివిసి పూర్ణసి

నమః శ్శీరాభీనాధాయ వైకుంఠాచలవాసినే ।
ముకుందాయ నమో నిత్యం అనంతాయ నమో నమః ॥

అథ శ్రీమంత్సుగ్రీవటీతి పారిణం సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహాక్షైత్రే, విరాజమానస్య, అభిలాండకోటి,
బ్రహ్మండనాయకస్య, శ్రీ పద్మావతీజానేః, భగవతః, శ్రీవేంకటేశ్వర-
స్వామినః, దివ్యసన్మిథా, జగద్గురోః శ్రీకృష్ణపరమాత్మనః, అనుగ్రహేణ,
సమస్తపుషంచస్య, విశేషతః, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, బుభ సంపత్త
సమృద్ధ్యర్థం, శ్రీమద్భారతదేశగత, తపస్విజన, తపోబలవృద్ధిద్వారా,
సమస్తస్వాపి, మానవసమాజస్య, సర్వారిష్టపరిహరార్థం, ఏతదేశవాసినాం,
సర్వేషాం సజ్జనానాం, యోగక్షేమార్థం, రాష్ట్రవిరోధినాం నిబ్రథణద్వారా,
జనానాం, చిత్తశాంతి, చిత్తస్తైర్య, సంతోషాది, అభివృద్ధ్యర్థం,
ఏతదేశవాసినాం, పరస్పరవిద్యేష, పరస్పరనిందా, పరస్పరహింసాదీనాం,
నివృత్యర్థం, పరస్పరసౌమనస్య సిద్ధ్యర్థం, సమస్తపొప్పజయార్థం,
శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, శ్రీమధ్గగవదీతాయః, అఖండపారాయణం,
కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపూర్ణసి

శ్రీవత్సాంకం మహారస్మిం వనమాలా విరాజితమ్ ।
శంఖచక్రధరం దేవం కృష్ణం వందే జగద్గురుమ్ ॥

శ్రీమత్కుందవిథ్లతి పూర్తిని

పార్థాయ ప్రతిబోధితాం, భగవతా నారాయణేన స్వయం
వ్యాపేన గ్రథితాం పురాణమునినా, మధ్య మహాభారతమ్ |
అధ్యైతామృతవర్షిణీం భగవతీమ్, అష్టాదశాధ్యాయునీం
అంబ త్వామనుసందధామి, భగవద్గీతే భవద్వేషిణిమ్ ||

శ్రీవేదవైష్ణవపూర్తిని

వ్యాసం వశిష్ఠవస్తారం, శక్తిః పాత్రమకల్పం |
పరాశరాత్మజం వందే, శుకతాతం తపోనిధిమ్ ||

అఖీ శ్రీశీతిమూర్తిత్తం

భీషమేచ -

భగవన్మరమేశాన భక్తిరవ్యభిచారిణీ |
ప్రారభ్యం భుజ్యమానస్య కథం భవతి హో ప్రభో || 1 ||

శ్రీ విష్ణుమైచ -

ప్రారభ్యం భుజ్యమానో హో గీతాభ్యాసరతః సదా |
స ముక్తః స సుభీ లోకే కర్మణా నోపలిష్యతే || 2 ||
మహాపాదిపాపాని గీతాధ్యానం కరోతి చేత్ |
క్వచిత్పుర్పం న కుర్యంతి నలినీదలమంబువత్ || 3 ||
గీతాయః పుస్తకం యత్ర యత్ర పారః ప్రవర్తతే |
తత్ర సర్వాణి తీర్థాణి ప్రయాగాదీని తత్ర వై || 4 ||
సర్వే దేవాశ్చ బుషయో యోగినః పన్నగాశ్చ యే |
గోపాలా గోపికా వాపి నారదోద్ధవపార్శ్వదేః ||
సాన్నిధ్యమాశు దాస్యన్ని యత్ర గీతా ప్రవర్తతే || 5 ||

యత్ర గీతావిచారశ్చ పరశం పారశం శృతం |
తత్రాహం నిశ్చితం పృథివీ నివసామి సదైవ హిః || 6 ||
గీతాత్రయేం హం తిష్ఠామి గీతా మే చోత్తమం గృహం |
గీతాజ్ఞానముపాత్రిత్య త్రైన్ లోకాన్మాలయామ్యహం || 7 ||
గీతా మే పరమా విద్యా బ్రహ్మరూపా న సంశయః |
అర్థమాత్రాజ్ఞరా నిత్యా స్వానిర్వాచ్యపదాత్మికా || 8 ||
చిదానందేన కృష్ణేన ప్రోక్తా స్వముఖతోం ర్జునం |
వేదత్రయా పరానందా తత్యార్థజ్ఞానసంయుతా || 9 ||
యోఽష్టాదశజపో నిత్యం నరో నిశ్చలమానసః |
జ్ఞానసిద్ధిం స లభతే తతో యాతి పరం పదం || 10 ||
పాశేం సమర్థః సంపూర్ణే తతోం ర్జం పారమాచరేత్ |
తదా గోదానజం పుణ్యం లభతే నాత్ర సంశయః || 11 ||
త్రిభాగం పరమానస్తు గంగాస్నానఫలం లభేత్ |
పడంశం జపమానస్తు సోమయాగఫలం లభేత్ || 12 ||
వికాధ్యాయం తు యో నిత్యం పరతే భక్తిసంయుతః |
రుద్రలోకమవాష్టోత్రి గణో భూత్యా వసేచ్చిరం || 13 ||
అధ్యాయం శ్లోకపాదం వా నిత్యం యః పరతే నరః |
స యాతి నరతాం యావన్నయ్యంతరం వసుంధరే || 14 ||
గీతాయః శ్లోకదశకం సప్త పంచ చతుష్పటయం |
ద్వా త్రైనేకం తదర్థం వా శ్లోకానాం యః పశేస్వరః || 15 ||
చంద్రలోకమవాష్టోత్రి వర్షాణమయుతం ధ్రువం |
గీతాపారశమాయుక్తో మృతో మానుషతాం ప్రజేత్ || 16 ||

గీతాభ్యాసం పునః కృత్వా లభతే ముక్తిముత్పూరాం ।
గితేత్యచ్ఛరసంయుక్తో ప్రియమానో గతిం లభేత్ ॥ 17 ॥

గీతార్థశ్రవణసక్తో మహాపాపయుతో_ఉపి వా ।
వైకుంఠం సమవాప్స్తి విష్ణువా సహ మోదతే ॥ 18 ॥

గీతార్థం ధ్యాయతే నిత్యం కృత్వా కర్మణి భూరిశః ।
జీవనుక్తః స విజ్ఞేయో దేహంతే పరమం పదం ॥ 19 ॥

గీతామూర్తిత్య బహావో భూభుజో జనకాదయః ।
నిర్వాతకల్పుషా లోకే తే యాతాః పరమం పదం ॥ 20 ॥

గీతాయాః పరనం కృత్వా మాహాత్మ్యం వైవ యః పశేత్ ।
పృథివీ పాతో భవేత్తస్య శ్రమ ఏవ హృదాహృతః ॥ 21 ॥

ఏతన్మాహాత్మ్యసంయుక్తం గీతాభ్యాసం కరోతి యః ।
స తత్పులమవాప్స్తి దుర్భభాం గతిమాప్యుయాత్ ॥ 22 ॥

సూత ఊవిష -

మాహాత్మ్యమేతదీనాయా మయా ప్రోక్త సనాతనం ।
గీతాంతే చ పశేద్యస్త యదుక్తం తత్పులం లభేత్ ॥ 23 ॥

ఇతి శ్రీవీషిహాపురిజే శ్రీగీతిహాపుత్సుం సంపూర్ణం

***

ఓం

శ్రీ కృష్ణపరిపూజే సీవిః

అన్ధ శ్రీవీషిహాపుత్సుం కౌపినిపుత్సు, ప్రహృష్టవిష్ణుయాం
దొండ్రు శ్రీకృష్ణపుత్సుసంవేదే అర్పునిపూర్వదొండ్రు సీవి
ప్రఫుల్మో_శ్శ్వయః

శుతీప్రీతి, ఊవిష -

ధర్మజ్ఞేత్రే పురుషేత్రే సమవేతా యుయుత్సుః ।
మామకాః పాండవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥ 1-1 ॥

సంజయ ఊవిష -

ధృష్టో తు పాండవానీకం వ్యాధం దుర్యోధనస్తదా ।
ఆచార్యముపసంగమ్య రాజు వచనమబ్రహ్మిత్ ॥ 1-2 ॥

పశ్యేతాం పాండుపుత్రాణామ్ ఆచార్య మహాతీం చమూం ।
వ్యాధాం ద్రుపదపుత్రేణ తవ శిశ్యోనా ధీమతా ॥ 1-3 ॥

అత్ర శూరా మహేష్వాసా భీమార్పునసమా యుధి ।
యుయుధానో విరాటశ్చ ద్రుపదశ్చ మహారథః ॥ 1-4 ॥

ధృష్టకేతుశ్చేకితానః కాశిరాజశ్చ వీర్యవాన్ ।
పురుజిత్పుంతిభోజశ్చ శైబ్యశ్చ నరపుంగవః ॥ 1-5 ॥

యుధామన్యశ్చ విక్రాంత ఉత్తమోజశ్చ వీర్యవాన్ ।
సాభద్రో ద్రోపదేయశ్చ సర్వ ఏవ మహారథః ॥ 1-6 ॥

అస్మాకం తు విశిష్టా యే తాన్నిబోధ ద్విజోత్తమః ।
నాయకా మమ సైన్యస్య సంజ్ఞారం తాప్రాపిమి తే ॥ 1-7 ॥

భవాన్నిష్టుశ్చ కర్మశ్చ కృపశ్చ సమితింజయః ।
అశ్వత్థామా వికర్మశ్చ సామదత్తుస్ఫూర్ధ్వ చ ॥ 1-8 ॥

అన్యే చ బహవస్యురా మదరై త్వకజీవితాః ।
 నానాశప్రపంచారణాః సర్వే యుద్ధవిశారదాః ॥ 1-9 ॥
 అపర్యాప్తం తదస్మాకం బలం భీష్మాభిరక్షితం ।
 పర్యాప్తం త్విదమేతేషాం బలం భీమాభిరక్షితం ॥ 1-10 ॥
 అయనేషు చ సర్వేషు యథాభాగమవస్థితాః ।
 భీష్మమేవాభిరక్షితు భవంతః సర్వ ఏవ హి ॥ 1-11 ॥
 తస్య సంజనయవ్యాప్తం కురువృద్ధః పితామహః ।
 సింహాదం వినదోచ్ఛేః శంఖం దధ్యై ప్రతాపవాన్ ॥ 1-12 ॥
 తతః శంఖాశ్చ భేర్యశ్చ పణవానకగోముఖాః ।
 సహస్రవాభ్యహన్యంత స శబ్దస్తములోఽభవత్ ॥ 1-13 ॥
 తతః శ్వేతైరష్టైర్యైర్యకే మహాతి స్వందనే స్థితో ।
 మాధవః పాండవశైవ దివ్యై శంఖౌ ప్రదధ్నతుః ॥ 1-14 ॥
 పాంచజన్యం హృషికేశో దేవదత్తం ధనంజయః ।
 పాండ్రం దధ్యై మహాశంఖం భీమకర్మా వకోదరః ॥ 1-15 ॥
 అనంతవిజయం రాజు కుంతిపుత్రో యుధిష్ఠిరః ।
 నకులః సహదేవశ్చ సుఫోషమణిపుష్పకౌ ॥ 1-16 ॥
 కాశ్యశ్చ పరమేష్యాసః శిఖండి చ మహారథః ।
 ధృష్టద్యుమ్మై విరాటశ్చ సాత్యకిశ్చాపరాజితః ॥ 1-17 ॥
 ద్రుపదో ద్రాపదేయశ్చ సర్వఃః పృథివిషిష్టే ।
 సాభద్రశ్చ మహాభాషుః శంఖాన్ దధ్నుః పృథక్ పృథక్ ॥ 1-18 ॥
 స ఫోషో ధార్తరాష్ట్రాణాం హృదయాని వ్యదారయత్ ।
 నభశ్చ పృథివీం చైవ తుములో వ్యనునాదయన్ ॥ 1-19 ॥

అథ వ్యవస్థితాన్ దృష్టౌ ధార్తరాష్ట్రాన్ కపిధ్వజః ।
 ప్రవృత్తే శప్రసంపాతే ధనురుద్యమ్ పాండవః ॥ 1-20 ॥
 హృషికేశం తదా వాక్యమిదమాహ మహీషితే ।
అర్ణున ఉపాయి -
 సేనయోరుభయోర్మధ్యై రథం స్తాపయ మేతుచ్యత ॥ 1-21 ॥
 యావదేతాస్నిరీష్టేఽహం యోద్ధుకామానవస్థితాన్ ।
 కైర్మయా సహ యోద్ధువ్యమ్ అస్కైన్ రణసముద్యమే ॥ 1-22 ॥
 యోత్స్యమానానవేష్టేఽహం య ఏతేతు సమాగతాః ।
 ధార్తరాష్ట్రస్య దుర్ఘాష్టేః యుద్ధే ప్రియచికీర్షవః ॥ 1-23 ॥
సంజయు ఉపాయి -
 ఏవముకో హృషికేశో గుడాకేశేన భారత ।
 సేనయోరుభయోర్మధ్యై స్తాపయుత్వా రథోత్తమం ॥ 1-24 ॥
 భీష్మద్రోణప్రముఖతః సర్వేషాం చ మహీషితాం ।
 ఉవాచ పార్థ పశ్యైతాన్ సమవేతానురూపితి ॥ 1-25 ॥
 తత్రాపశ్యత్ స్థితాన్ పార్థః పిత్రానథ పితామహాన్ ।
 ఆచార్యాన్ మాతులాన్ భ్రాత్ర్యాన్ పుత్రాన్ పొత్రాన్ సభీంపుథా ॥ 1-26 ॥
 శ్వశురాన్ సుహృదశ్శైవ సేనయోరుభయోరపి ।
 తాన్ సమీక్ష్య స కౌంతేయః సర్వాన్ బంధువస్థితాన్ ॥ 1-27 ॥
 కృపయా పరయావిష్టౌ విషీదన్నిదమబ్రహ్మిత్ ।
అర్ణున ఉపాయి -
 దృష్టేషుమం స్వజనం కృష్ణ యుయుత్సుం సముపస్థితం ॥ 1-28 ॥
 సేదంతి మమ గాత్రాణి ముఖం చ పరిపుష్యతి ।
 వేపధుశ్చ శరీరే మే రోమహర్షశ్చ జాయతే ॥ 1-29 ॥

గాండీవం ప్రంసతే హస్తాత్ త్వమైవ పరిదహ్యతే ।
 న చ శక్మిమ్యవస్థాతుం భ్రమతీవ చ మే మనః ॥ 1-30 ॥
 నిమిత్తాని చ పశ్యామి విషరీతాని కేశవ ।
 న చ శ్రేయోఽనుపశ్యామి హత్యా స్వజనమాహవే ॥ 1-31 ॥
 న కాంజై విజయం కృష్ణ న చ రాజ్యం సుఖాని చ ।
 కిం నో రాజ్యేన గోవింద కిం భోగ్రౌర్ధవితేన వా ॥ 1-32 ॥
 యేషామర్థే కాంజైతం నో రాజ్యం భోగాః సుఖాని చ ।
 త ఇమేఉవస్తితా యుద్ధే ప్రాణాంప్ర్యత్య ధనాని చ ॥ 1-33 ॥
 ఆచార్యాః పితరః పుత్రాః తత్త్వైవ చ పితామహః ।
 మాతులాః శ్వశురాః పౌత్రాః శ్యాలాః సంబంధినష్టథా ॥ 1-34 ॥
 ఏతాన్న హంతుమిచ్ఛామి ఘ్నుతోఽపి మధుసూదన ।
 అపి త్రైలోక్యరాజ్యస్య హేతోః కిం ను మహీకృతే ॥ 1-35 ॥
 నిహత్య ధార్తరాష్ట్రానుః కా ప్రీతిః స్వాజ్జనార్దన ।
 పాపమేవాత్మయేదస్మాన్ హత్యైతానాతతాయునః ॥ 1-36 ॥
 తస్మాన్నార్థా వయం హంతుం ధార్తరాష్ట్రాన్స్వయాంధవాన్ ।
 స్వజనం హి కథం హత్యా సుఖినః స్వామి మాధవ ॥ 1-37 ॥
 యద్యపేయేతే న పశ్యంతి లోభోపహతచేతసః ।
 కులష్టయకృతం దోషం మిత్రద్రోహే చ పాతకం ॥ 1-38 ॥
 కథం న జ్ఞేయమస్మాభిః పాపాదస్మాన్నివర్తితుం ।
 కులష్టయకృతం దోషం ప్రపశ్యధ్వర్జనార్దన ॥ 1-39 ॥
 కులష్టయే ప్రణశ్యంతి కులధర్మాః సనాతనాః ।
 ధర్మే నష్టే కులం కృత్స్నమ్ అధర్మోఽభిభవత్యత ॥ 1-40 ॥

అధర్మాభిభవత్ప్రష్ట ప్రదుష్యంతి కులప్రియః ।
 ప్రీషు దుష్టాసు వార్షేయ జాయతే వర్ణసంకరః ॥ 1-41 ॥
 సంకరో నరకామైవ కులఘ్నానాం కులస్య చ ।
 పతంతి పితరో హ్యాషాం లుష్టపిండోదకట్రియః ॥ 1-42 ॥
 దోషైరైతైః కులఘ్నానాం వర్ణసంకరకారకైః ।
 ఉత్సాధ్యంతే జాతిధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతాః ॥ 1-43 ॥
 ఉత్సస్నకులధర్మాణాం మనుష్యాణాం జనార్దన ।
 నరకే నియతం వాసో భవతీత్యనుషుష్మము ॥ 1-44 ॥
 అపోలూ బత మహత్యాపం కర్మం వ్యవసితా వయం ।
 యద్రాజ్యసుభలోభేన హంతుం స్వజనముద్యతాః ॥ 1-45 ॥
 యది మామప్రతీకారమ్ అశప్తం శప్తపాణయః ।
 ధార్తరాష్ట్రో రణే హన్యః తన్నే జ్ఞేమతరం భవేత్ ॥ 1-46 ॥
సంజయు ఉపిషఠ -
 ఏవముక్ష్యర్జునః సంభ్యే రథోపష్ఠ ఉపావిషత్ ।
 విసృజ్య సశరం చాపం శోకసంవిగ్నమానసః ॥ 1-47 ॥

ఓం తత్పత్త

ఇతి శ్రీమద్భగవదీతాసు ఉపవిషత్పు బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాప్తే శ్రీకృష్ణర్జునసంవాదే అర్జునవిషాదయోగో నామ
 ప్రథమోఽధ్యాయః
 ***

అన్త బ్యులీదొక్కణుః
సాంబ్యదొగుః

సింజయు క్షఫేచ -

తం తథా కృపయావిష్టమ్ అశ్రుపూర్వాకులేక్షణం ।
విషిదంతమిదం వాక్యమ్ ఉవాచ మధుసూదనః ॥ 2-1 ॥

శ్రీభగ్వసీవిచ -

కుతస్యై కశ్యులమిదం విషమే సముషస్తితం ।
అనార్యజూష్టమస్వర్యమ్ అకీర్తికరమర్భన ॥ 2-2 ॥
కైబ్యం మా స్నే గమః పార్థ వైతత్యయుషపద్యతే ।
క్షుద్రం హృదయదౌర్యం త్వక్కోతిష్ఠ పరంతప ॥ 2-3 ॥

అర్ణున్ క్షఫేచ -

కథం భీష్మమహం సంభ్యే ద్రోణం చ మధుసూదన ।
ఇషుభిః ప్రతియోత్స్యమి పూజార్థావరిసూదన ॥ 2-4 ॥

గురూనహత్యా హి మహానుభావాన్
శ్రేయో భోక్తుం బైష్ణమహిహ లోకే ।
హత్యార్థకామాంస్తు గురూనిష్టావ
భుంజీయ భోగాన్ రుధిరప్రదిగ్ంాన్ ॥ 2-5 ॥

న చైతద్విద్వుః కతరన్వో గరీయో
యద్వా జయేమ యది వా నో జయేయుః ।
యానేవ హత్యా న జిజీవిషాముః
తే_వస్తితాః ప్రముఖే ధార్తరాప్రోః ॥ 2-6 ॥

కార్ప్రణ్యాదోషోపహతస్వభావః

పుచ్ఛమి త్వాం ధర్మసమూడచేతాః ।
యత్ప్రేయః స్వాన్నిశ్చితం బ్రూహిత తన్నై
శిష్యస్తై హం శాధి మాం త్వాం ప్రపన్మం ॥ 2-7 ॥

న హి ప్రపశ్యామి మమాపనుద్యాద
యచ్ఛేకముచ్ఛేషణమింద్రియాణాం ।
అవాప్య భూమాపసపత్నమృద్గం
రాజ్యం సురాణామపి చాధిపత్యం ॥ 2-8 ॥

సింజయు క్షఫేచ -

ఏవముక్యై హృషీకేశం గుడాకేశః పరంతప ।
న యోత్స్య ఇతి గోవిందమ్ ఉక్యై తుష్టిం బభూవ హ ॥ 2-9 ॥
తమువాచ హృషీకేశః ప్రహసన్నివ భారత ।
సేనయోరుభయోర్గుధ్యే విషిదంతమిదం వచః ॥ 2-10 ॥

శ్రీభగ్వసీవిచ -

అశోచ్యానవ్యశోచప్యం ప్రజ్ఞావాదాంశు భాషనే ।
గతాసూనగతాసూంశు నామశోచంతి పండితాః ॥ 2-11 ॥
న త్వేవాహం జాతు నాసం న త్వం నేమే జనాధిపాః ।
న చైవ న భవిష్యాముః సర్వే వయమతః పరం ॥ 2-12 ॥
దేహినో_సిన్యుధా దేహే కౌమారం యోవనం జరా ।
తథా దేహంతరప్రాప్తిః ధీరప్రత న ముహ్యతి ॥ 2-13 ॥
మాత్రాస్పుర్సుస్తు కౌంతేయ శీతోష్ణముఖాదుఃఖాదాః ।
ఆగమాపాయునో_నిత్యాః తాంస్తుతిష్ఠస్వ భారత ॥ 2-14 ॥
యం హి న వ్యధయంత్యేతే పురుషం పురుషర్భ ।
సమదుఃఖముఖం ధీరం సో_మృతత్వాయ కల్పతే ॥ 2-15 ॥

నాసతో విద్యతే భావో నాభావో విద్యతే సతః ।
 ఉభయోరపి దృష్టోత్తః త్వనయోస్తత్వదర్శిభిః ॥ 2-16 ॥
 అవినాశి తు తద్విద్ధి యేన సర్వమిదం తతం ।
 వినాశమవ్యయస్యాస్య న కశ్చిత్కర్తుమర్హతి ॥ 2-17 ॥
 అంతవంత ఇమే దేహా నిత్యస్యాక్తాః శరీరిణాః ।
 అనాశినోత్తప్రమేయస్య తస్మాద్యుధ్యస్య భారత ॥ 2-18 ॥
 య ఏనం వేత్తి హంతారం యజ్ఞేనం మన్యతే హతం ।
 ఉభా తౌ న విజానీతో నాయం హంతి న హన్యతే ॥ 2-19 ॥
 న జాయతే ప్రియతే వా కదాచిత్
     నాయం భూత్యా భవితా వా న భూయః ।
 అజో నిత్యః శాశ్వతోత్తయం పురాణో
     న హన్యతే హన్యమానే శరీరే ॥ 2-20 ॥
 వేదావినాశినం నిత్యం య ఏనమజమవ్యయం ।
 కథం స పురుషః పార్థ కం ఘూతయతి హంతి కం ॥ 2-21 ॥
 వాసాంసి జీర్లాని యథా విపోయ
     నవాని గృహ్ణతోత్తి నరోత్తపరాణి ।
 తథా శరీరాణి విపోయ జీర్లాని
     అన్యాని సంయతి నవాని దేహీ ॥ 2-22 ॥
 వైనం చిందంతి శస్త్రాణి వైనం దహతి పావకః ।
 న చైనం కైదయంత్యాపో న శోషయతి మారుతః ॥ 2-23 ॥
 అచ్ఛేద్యోత్తయమదాపెల్యాత్తయమ్ అల్లేద్యోత్తశోష్య ఏవ చ ।
 నిత్యః సర్వగతః స్థాణుః అచలోత్తయం సనాతనః ॥ 2-24 ॥

అవ్యక్తోత్తయమచింత్యోత్తయమ్ అవికార్యోత్తయముచ్యతే ।
 తస్మాదేవం విదిత్యేనం నానుశోచితుమర్హసి ॥ 2-25 ॥
 అథ చైనం నిత్యజాతం నిత్యం వా మన్యసే మృతం ।
 తథాపి త్వం మహాబాపెలా నైవం శోచితుమర్హసి ॥ 2-26 ॥
 జాతస్య హి ధ్రువో మృత్యుః ధ్రువం జన్మమృతస్య చ ।
 తస్మాదపరిహర్యోత్తరే న త్వం శోచితుమర్హసి ॥ 2-27 ॥
 అవ్యక్తాదీని భూతాని వ్యక్తమధ్యాని భారత ।
 అవ్యక్తనిధనాన్యేవ తత్త కా పరిదేవనా ॥ 2-28 ॥
 ఆశ్చర్యవత్పత్యతి కశ్చిదేవమ్
     ఆశ్చర్యవద్వయతి తలైవ చాన్యః ।
 ఆశ్చర్యవచ్ఛేనమన్యః శృంతి
     ప్రత్యాప్యేనం వేద న చైవ కశ్చిత్ ॥ 2-29 ॥
 దేహీ నిత్యమవధ్యోత్తయం దేహా సర్వస్య భారత ।
 తస్మాత్పర్వాణి భూతాని న త్వం శోచితుమర్హసి ॥ 2-30 ॥
 స్వధర్మమపి చావేష్య న వికంపితుమర్హసి ।
 ధర్మాద్ధి యుద్ధాచ్ఛేయోత్తయస్య న విద్యతే ॥ 2-31 ॥
 యదృచ్ఛయా చోపపన్వం స్వర్దద్వారమపావుతం ।
 సుఖినః జ్ఞతియాః పార్థ లభంతే యుద్ధమిదృశం ॥ 2-32 ॥
 అథ చేత్యమిమం ధర్మం సంగ్రామం న కరిష్యసి ।
 తతః స్వధర్మం కీర్తిం చ హిత్యా పాపమవాస్యసి ॥ 2-33 ॥
 అకీర్తిం చాపి భూతాని కథయిష్యంతి తేత్తువ్యయం ।
 సంభావితస్య చాకీర్తిః మరణాదతిరిచ్యతే ॥ 2-34 ॥

భయాద్రజామపరతం మంస్యంతే త్వాం మహారథః ।
 యేషాం చ త్వం బహుమతో భూత్వాయస్యాని లాఘవం ॥2-35॥
 అవాచ్యవాదాంశ్చ బహున్ వదిష్యంతి తవాహితాః ।
 నిందంతస్తవ సామర్థ్యం తతో దుఃఖతరం ను కిం ॥ 2-36 ॥
 హతో వా ప్రాప్యసి స్వగ్రం జిత్వా వా భోజ్యనే మహీం ।
 తస్మాదుత్తిష్ఠ కౌంతేయ యుద్ధాయ కృతనిశ్చయః ॥ 2-37 ॥
 సుఖదుఃఖే సమే కృత్వా లాభాలాభో జయాజయో ।
 తతో యుద్ధాయ యుజ్యస్వ వైవం పాపమవాప్యసి ॥ 2-38 ॥
 ఏషా తేఉ భిహితా సాంభ్యే బుద్ధిర్యోగే త్విమాం శృణు ।
 బుద్ధ్యా యుక్తో యయా పార్థ కర్మబంధం ప్రహస్యసి ॥ 2-39 ॥
 నేహోభిక్రమనాశోఽస్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే ।
 స్వల్పమప్యస్వ ధర్మస్వ త్రాయతే మహతో భయాత్ ॥ 2-40 ॥
 వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః ఏకేహ కురువందన ।
 బహుశాఖా హ్యానంతాశ్చ బుద్ధయోఽవ్యవసాయునాం ॥ 2-41 ॥
 యామిమాం పుష్పితాం వాచం ప్రవదంత్యవిషితః ।
 వేదవాదరతాః పార్థ నాన్యదస్తుతి వాదినః ॥ 2-42 ॥
 కామాత్మానః స్వగ్రపరా జన్మకర్మఫలప్రదాం ।
 క్రేయావిశేషబహులాం భోగ్యర్యగతిం ప్రతి ॥ 2-43 ॥
 భోగ్యర్యప్రస్తుతాం తయాపహృతచేతసాం ।
 వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః సమాధో న విధీయతే ॥ 2-44 ॥
 త్రైగుణ్యవిషయా వేదా నిష్ట్రైగుణ్యో భవార్షున ।
 నిర్వంద్య నిత్యసత్యస్తా నిర్యోగక్షేమ ఆత్మవాన్ ॥ 2-45 ॥

యూవానర్థ ఉడపానే సర్వతః సంపుతోదకే ।
 తావాన్పర్యేమ వేదేము బ్రాహ్మణాస్య విజానతః ॥ 2-46 ॥
 కర్మస్యవాధికారస్తే మా ఫలేషు కదాచన ।
 మా కర్మఫలహేతుర్మ్యః మా తే సంగోఽస్యకర్మణి ॥ 2-47 ॥
 యోగస్థః కురు కర్మణి సంగం త్యక్త్వ ధనంజయ ।
 సిద్ధ్యసిద్ధ్యోః సమో భూత్వా సమత్వం యోగ ఉచ్చతే ॥ 2-48 ॥
 దూరేణ హ్యవరం కర్మ బుద్ధియోగాద్ధనంజయ ।
 బుద్ధో శరణమన్విచ్చ కృపణాః ఫలహేతవః ॥ 2-49 ॥
 బుద్ధియుక్తో జహాతీహ ఉభే సుకృతదుష్టుతే ।
 తస్మాద్యోగాయ యుజ్యస్వ యోగః కర్మసు కౌశలం ॥ 2-50 ॥
 కర్మజం బుద్ధియుక్తా హి ఫలం త్యక్త్వ మనీషిణాః ।
 జన్మబంధవినిర్మత్తాః పదం గచ్ఛంత్యనామయం ॥ 2-51 ॥
 యదా తే మోహకలిలం బుద్ధిర్వ్యతితరిష్యతి ।
 తదా గంతాసి నిర్వేదం శ్రోతవ్యస్వ శ్రుతస్వ చ ॥ 2-52 ॥
 శ్రుతివిప్రతిష్ఠన్నా తే యదా స్థాస్యతి నిశ్చలా ।
 సమాధావచలా బుద్ధిః తదా యోగమవాప్యసి ॥ 2-53 ॥

అర్ణుస్త ఉపాచ -

స్థితప్రజ్ఞస్వ కా భాషా సమాధిష్టస్య తేశవ ।
 స్థితధీః కిం ప్రభాషేత కిమాసీత ప్రజేత కిం ॥ 2-54 ॥

శ్రీభగ్వవైసువైచ -

ప్రజహతి యదా కామాన్ సర్వాన్ పార్థ మనోగతాన్ ।
 ఆత్మన్యేవాత్మనా తుష్టః స్థితప్రజ్ఞస్తదోచ్యతే ॥ 2-55 ॥

దుఃఖేష్యనుద్వగ్నమనాః సుఖేషు విగతస్యహః ।
వీతరాగభయకోధః స్థితధీర్ఘనిరుచ్యతే ॥ 2-56 ॥

యః సర్వత్రానభిస్నేహః తత్తత్త్వాప్య శుభాశం ।
నాభినందతి న ద్వేషితస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా ॥ 2-57 ॥

యదా సంహరతే చాయం కూర్చోఽగానీవ సర్వశః ।
ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేభ్యః తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా ॥ 2-58 ॥

విషయా వినివర్తంతే నిరాశారస్య దేహినః ।
రసవర్జం రసోఽప్యస్య పరం దృష్టౌ వివర్తతే ॥ 2-59 ॥

యతతో హృషికోంతేయ పురుషస్య విషశీతః ।
ఇంద్రియాణి ప్రమాణీని హరంతి ప్రసభం మనః ॥ 2-60 ॥

తాని సర్వాణి సంయమ్య యుక్త ఆసీత మత్సరః ।
వశే హి యస్యేంద్రియాణి తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా ॥ 2-61 ॥

ధ్యాయతో విషయాన్మంసః సంగోప్తమాపజాయతే ।
సంగాత్యంజాయతే కామః కామాత్మోఽధోఽభిజాయతే ॥ 2-62 ॥

క్రోధాధ్వతి సమోగ్మహః సమోగ్మహత్ స్మృతివిభ్రమః ।
స్మృతిభ్రంశాద్భుద్భినాశో బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి ॥ 2-63 ॥

రాగద్వేషమిత్కైష్టు విషయానింద్రియైశ్చరన్ ।
ఆత్మవశ్యేర్విధేయాత్మా ప్రసాదమధిగచ్ఛతి ॥ 2-64 ॥

ప్రసాదే సర్వదుఃఖానాం హనిరస్యపజాయతే ।
ప్రసన్నచేతసో హృషు బుద్ధిః పర్యవతిష్టతే ॥ 2-65 ॥

నాస్తి బుద్ధిరయుక్తస్య న చాయుక్తస్య భావనా ।
న చాభావయతః శాంతిః అశాంతస్య కుతః సుఖం ॥ 2-66 ॥

ఇంద్రియాణాం హి చరతాం యన్నోఽనువిధియతే ।
తదస్య హరతి ప్రజ్ఞాం వాయుర్వావమివాంభసి ॥ 2-67 ॥

తస్యాద్యస్య మహోబాహో నిగృహీతాని సర్వశః ।
ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేభ్యః తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా ॥ 2-68 ॥

యా నిశా సర్వభూతానాం తస్యాం జాగర్తి సంయమీ ।
యస్యాం జాగ్రతి భూతాని సా నిశా పశ్యతో మునేః ॥ 2-69 ॥

అపూర్వమాణమచలప్రతిష్టం
సముద్రమాః ప్రవిశంతి యద్వత్ ।
తద్వత్సూమా యం ప్రవిశంతి సర్వే
స శాంతిమాప్నౌతి న కామకామీ ॥ 2-70 ॥

విషయ కామాన్యః సర్వాన్ పుమాంశ్చరతి నిఃస్యహః ।
నిర్వైమో నిరహంకారః స శాంతిమధిగచ్ఛతి ॥ 2-71 ॥

ఏషా బ్రాహీగ్మిష్ఠితిః పాఢ వైనాం ప్రాప్య విముహ్యతి ।
ప్రిత్యస్యామంతకాలేఽపి బ్రహ్మనిర్వాణమ్యచ్ఛతి ॥ 2-72 ॥

ఓం తత్తుత్

ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్పు బ్రహ్మవిద్యాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణరూపసంవాదే సాంఖ్యయోగో నామ
ద్వాతీయోఽధ్యాయః

***

అం తృతీయోన్మియః
కీర్తియోగః

అర్థాన కుచీవ -

జ్యాయసీ చేత్సర్వణాషై మతా బుద్ధిర్జనార్దన |
తత్త్వం కర్మణి ఘోరే మాం నియోజయసి కేశవ || 3-1 ||
వ్యామిశ్రేషేవ వాక్యేన బుద్ధిం మోహయసీవ మే |
తదేకం వద నిశ్చిత్య యేన శ్రేయోనుహమాప్నుయాం || 3-2 ||

తీర్థిభీవిసుహివ -

లోకోనుసైవ ద్వివిధా నిష్టా పురా ప్రోక్తా మయానఘ |
జ్ఞానయోగేన సాంఖ్యానాం కర్మయోగేన యోగినాం || 3-3 ||
న కర్మామనారంభాత్ వైష్ణవ్ర్యం పురుషోనుతే |
న చ సన్యసనాదేవ సిద్ధిం సమధిగచ్ఛతి || 3-4 ||
న హి కశ్చిత్ క్షణమపి జాతు తిష్ఠత్యకర్మకృత్ |
కార్యతే హ్యవశః కర్మ సర్వః ప్రకృతిజైర్ముణైః || 3-5 ||
కర్మందియాణి సంయమ్య య ఆషై మనసా స్వరన్ |
ఇంద్రియార్థాన విమూఢాత్మా మిథ్యాచారస్య ఉచ్యతే || 3-6 ||
యస్యిందియాణి మనసా నియమ్యారభతేనుర్జన |
కర్మందిమైః కర్మయోగమ్ అసక్తస్య విశిష్యతే || 3-7 ||
నియతం కురు కర్మ త్వం కర్మ జ్యాయో హ్యకర్మాః |
శరీరయాత్రాపి చ తే న ప్రసిద్ధేయకర్మణాః || 3-8 ||
యజ్ఞార్థాత్మర్వైణోనువ్యత్ర లోకోనుయం కర్మబంధనః |
తదర్థం కర్మ కాంతేయ ముక్తసంగస్పమాచర || 3-9 ||

కర్మయోగః

సహయజ్ఞాః ప్రజాస్పుష్టౌ పురోవాచ ప్రజాపతిః |
అనేన ప్రసవిష్యధ్వమ్ ఏష వోనుస్మిష్టకామధుక్ || 3-10 ||
దేవాన్ధావయతానేన తే దేవా భావయంతు వః |
పరస్పరం భావయంతః శ్రేయః పరమవాప్యధ || 3-11 ||
ఇష్టాన్భోగాప్తి వో దేవా రాస్యంతే యజ్ఞబావితాః |
తైర్మత్తావప్రదాయైభో యో భుంక్తే స్తేన ఏవ సః || 3-12 ||
యజ్ఞశిష్టాశినస్యంతో ముచ్యంతే సర్వకిల్పిష్టః |
భుంజతే తే త్వఘుం పాపా యే పచంత్యాత్మకారణాత్ || 3-13 ||
అన్నార్థవంతి భూతాని పర్జన్యాదన్నసంభవః |
యజ్ఞార్థవతి పర్జన్యో యజ్ఞః కర్మసముద్భవః || 3-14 ||
కర్మ బ్రహ్మాద్భవం విద్ధి బ్రహ్మక్రమసముద్భవం |
తస్మాత్పుర్వగతం బ్రహ్మ నిత్యం యజ్ఞః ప్రతిష్టితం || 3-15 ||
ఏవం ప్రవర్తితం చక్రం నానువర్తయతీహ యః |
అఫూయమిరిందియారామో మోఘుం పార్థ స జీవతి || 3-16 ||
యస్యాత్మరతిరేవ స్యాత్ అత్మత్పత్తశ్చ మానవః |
ఆత్మన్యేవ చ సంతుష్టః తస్య కార్యం న విద్యతే || 3-17 ||
షైవ తస్య కృతేనార్థో నాకృతేనేహ కశ్చన |
న చాస్య పర్వభూతేమ కశ్చిదర్థవ్యపాత్రయః || 3-18 ||
తస్మాదసక్తస్యతతం కార్యం కర్మ సమాచర |
అసక్తో హ్యచరన్ కర్మ పరమాప్నైతి పూరుషః || 3-19 ||
కర్మాణైవ హి సంసిద్ధిమ్ ఆష్టితా జనకాదయః |
లోకసంగ్రహమేవాపి సంపత్యన్ కర్తృమర్హసి || 3-20 ||

యద్యాచరతి త్రేషు: తత్తుదేవేతరో జనః ।
 స యత్రమాణం కురుతే లోకప్రదనువర్తతే ॥ 3-21 ॥
 న మే పార్థస్తి కర్తవ్యం త్రిషు లోకేషు కించన ।
 నానవాష్టమవాష్టవ్యం వర్త ఏవ చ కర్కణి ॥ 3-22 ॥
 యది హ్యాహం న వర్తేయం జాతు కర్కణ్యతంద్రితః ।
 మమ వర్ణమవర్తంతే మనుష్యః పార్థ సర్వశః ॥ 3-23 ॥
 ఉత్సీదేయురిమే లోకా న కుర్యాం కర్కణి చేదహం ।
 సంకరస్య చ కర్తా స్యామ్ ఉపహాయామిమాః ప్రజాః ॥ 3-24 ॥
 సక్తాః కర్కణ్యవిద్యాంసో యథా కుర్యంతి భారత ।
 కుర్యాద్వ్యాంప్తధాసక్తాః చికీర్షలోకసంగ్రహం ॥ 3-25 ॥
 న బుద్ధిభేదం జనయేత్ అజ్ఞానాం కర్కణసంగినాం ।
 జోషయేత్ప్రకర్కణి విద్యాన్యక్షస్మాచరన్ ॥ 3-26 ॥
 ప్రకృతేః క్రీయమాణాని గుణైః కర్కణి సర్వశః ।
 అహంకారవిమూడాన్నా కర్తాహామితి మన్యతే ॥ 3-27 ॥
 తత్త్వవిత్తు మహాబాహేలా గుణకర్కణిభాగయోః ।
 గుణా గుణేషు వర్తంత ఇతి మత్యా న సజ్జతే ॥ 3-28 ॥
 ప్రకృతేర్షణసమూఢాః సజ్జంతే గుణకర్కణసు ।
 తానకృత్పువిదో మందాన్ కృత్పువిన్న విచాలయేత్ ॥ 3-29 ॥
 మయి సర్వాణి కర్కణి సన్యస్యాధ్యాత్ముచేతసా ।
 నిరాశిర్మిర్మిమో భూత్యా యుధ్యస్య విగతజ్యరః ॥ 3-30 ॥
 యే మే మతమిదం నిత్యమ్ అనుత్సంతి మానవాః ।
 శ్రద్ధావంతోఽనసూయంతో ముచ్యంతే తేంపి కర్కణిః ॥ 3-31 ॥

యే త్వేతదభ్యసూయంతో నానుత్సంతి మే మతం ।
 సర్వజ్ఞానవిమూడాంస్తాన్ విద్ధి నష్టానచేతసః ॥ 3-32 ॥
 సదృశం చేష్టతే స్వస్యాః ప్రకృతేః జ్ఞానవానపి ।
 ప్రకృతిం యాంతి భూతాని నిగ్రహః కిం కరిష్యతి ॥ 3-33 ॥
 ఇంద్రియస్యేంద్రియస్యార్థే రాగద్వేషా వ్యవస్థితా ।
 తయోర్ను వశమాగచ్ఛేత్ తౌ హ్యస్య పరిపంధినో ॥ 3-34 ॥
 త్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్ స్వనుష్టితాత్ ।
 స్వధర్మో నిధనం త్రేయః పరధర్మో భయావహాః ॥ 3-35 ॥
అర్ణున క్షేవిచ -
 అథ కేన ప్రయుక్తోఽయం పాపం చరతి పూరుషః ।
 అనిచ్చన్నపి వార్షీయ బలాదివ నియోజితః ॥ 3-36 ॥
శ్రీభగ్విసీవిచ -
 కామ ఏష క్రోధ ఏష రజోగుణసముద్ధువః ।
 మహాశనో మహాపాప్మై విద్యేనమిహ వైరిణం ॥ 3-37 ॥
 ధూమేనాప్రియతే వహ్నిః యథాదర్శో మలేన చ ।
 యథోల్మేనాప్యతో గర్బః తథా తేనేదమాపృతం ॥ 3-38 ॥
 ఆపృతం జ్ఞానమేతేన జ్ఞానినో నిత్యవైరిణా ।
 కామరూపేణ కౌంతేయ దుష్మారేణానలేన చ ॥ 3-39 ॥
 ఇంద్రియాణి మనో బుద్ధిః అస్యాధిష్టానముచ్యతే ।
 ఏతైర్వ్యమోహయ్యేష జ్ఞానమాపృత్య దేహినం ॥ 3-40 ॥
 తస్మాత్మమింద్రియాణాదౌ నియమ్య భరతర్షభ ।
 పాప్మైనం ప్రజపిం హ్యానం జ్ఞానవిజ్ఞానవాశనం ॥ 3-41 ॥

శ్రీమద్గవద్గీత - తృతీయాంధ్యాయః

ఇంద్రియాణి పరాణ్యాహుః ఇంద్రియేభ్యః పరం మనః ।
మనసస్తు పరా బుద్ధిః యో బుద్ధేః పరతస్తు సః ॥ 3-42 ॥
ఏవం బుద్ధేః పరం బుద్ధ్య సంపూర్ణత్వానమాత్మనా ।
జపిం శత్రుం మహాబాహెలా కామరూపం దురాసదం ॥ 3-43 ॥

ఓం తత్పత్త

ఇతి శ్రీమద్గవద్గీతాసు ఉపనిషత్స్థితి బ్రహ్మవిద్యాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణరూపసంవాదే కర్మయోగో నామ
తృతీయాంధ్యాయః
* * *

అంత వర్తుల్చీఉ భ్వీయః
జ్ఞానికర్మస్థినిఖ్యాపిదూరః

శ్రీభగ్విసువిచ్చ -

ఇమం వివస్తతే యోగం ప్రోక్తవానహమవ్యయం ।
వివస్వాన్ మనవే ప్రాహ మనరిక్ష్యాకవేఉ బ్రవిత్ ॥ 4-1 ॥
ఏవం పరంపరాప్రాప్తమ్ ఇమం రాజరూయో విదుః ।
స కాలేనేహ మహాతా యోగో నష్టః పరంతప ॥ 4-2 ॥
స ఏవాయం మయా తేఉద్య యోగః ప్రోక్తః పురాతనః ।
భక్తోఉసి మే సభా చేతి రహస్యం హ్యతదుత్తమం ॥ 4-3 ॥

అంత్యోన్ ఉపిచ్చ -

అపరం భవతో జన్మ పరం జన్మ వివస్తతః ।
కథమేతద్విజానీయాం త్వమాదౌ ప్రోక్తవానితి ॥ 4-4 ॥

శ్రీభగ్విసువిచ్చ -

బహుని మే వ్యతితాని జన్మాని తవ చార్జున ।
తాన్యహం వేద సర్వాణి న త్వం వేత్త పరంతప ॥ 4-5 ॥
అజోఉపి సస్నయ్యయాత్మా భూతానామీశ్వరోఉపి సన్ ।
ప్రకృతిం స్వామధిష్టాయ సంభవామ్యత్తుమాయయా ॥ 4-6 ॥
యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత ।
అభ్యత్థానమధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహం ॥ 4-7 ॥
పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్టుతాం ।
ధర్మసంస్కాపనార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే ॥ 4-8 ॥

జన్మ కర్మ చ మే దివ్యమ్ ఏవం యో వేత్తి తత్త్వతః ।
 త్వక్కు దేహం పునర్జన్మ వైతి మామేతి సోఽర్జన ॥ 4-9 ॥
 నీతరాగభయక్రోధా మన్మయా మాముపాశితాః ।
 బహవో జ్ఞానతపసా పూతా మద్భావమాగతాః ॥ 4-10 ॥
 యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాంస్తదైవ భజామ్యహం ।
 మమ వర్ణమవర్తంతే మనుష్యః పాఢ సర్వశః ॥ 4-11 ॥
 కాంషంతః కర్మణం సిద్ధిం యజంత ఇహ దేవతాః ।
 క్షీప్రం హి మానుషే లోకే సిద్ధిర్భవతి కర్మజా ॥ 4-12 ॥
 చాతుర్వర్ణం మయా సృష్టం గుణకర్మవిభాగశః ।
 తస్య కర్తారమపి మాం విధ్యకర్తారమవ్యయం ॥ 4-13 ॥
 న మాం కర్మణి లింపంతి న మే కర్మఫలే స్మిహో ।
 ఇతి మాం యోఽభిజానాతి కర్మభిర్న స బధ్యతే ॥ 4-14 ॥
 ఏవం జ్ఞాత్వా కృతం కర్మ పూర్వేరపి ముముక్షుభిః ।
 కురు కర్మవ తస్మాత్మం పూర్వేః పూర్వతరం కృతం ॥ 4-15 ॥
 కిం కర్మ కిమకర్మతి కవయోఽప్యత్ర మోహితాః ।
 తత్తే కర్మ ప్రవజ్ఞామి యద్ జ్ఞాత్వా మోజ్ఞసోఽశబ్ద ॥ 4-16 ॥
 కర్మణో హృపి బోధ్యవ్యం బోధ్యవ్యం చ వికర్మణః ।
 అకర్మణశ్చ బోధ్యవ్యం గహనా కర్మణో గతిః ॥ 4-17 ॥
 కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేత్ అకర్మణి చ కర్మ యః ।
 స బుద్ధిమాన్మన్మేష్మ స యుక్తః కృత్పుకర్మకృత్ ॥ 4-18 ॥
 యస్య సర్వే సమారంభాః కామసంకల్పవర్జితాః ।
 జ్ఞానాగ్నిదగ్ధకర్మణం తమాహలః పండితం బుధాః ॥ 4-19 ॥

త్వక్కు కర్మఫలాసంగం నిత్యత్పస్తో నిరాత్రయః ।
 కర్మణ్యభిప్రవృత్తోఽపి వైవ కించిత్తరోతి సః ॥ 4-20 ॥
 నిరాశిర్యతచిత్తాత్మా త్వక్కపర్వపరిగ్రహః ।
 శారీరం కేవలం కర్మ కుర్వన్నాప్నోతి కిల్పిషం ॥ 4-21 ॥
 యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టో ద్వంద్వాతీతో విమత్పరః ।
 సమః సిద్ధావసిద్ధా చ కృత్యాపి న నిబధ్యతే ॥ 4-22 ॥
 గతసంగస్య ముక్తస్య జ్ఞానావస్తితచేతసః ।
 యజ్ఞాయాచరతః కర్మ సమగ్రం ప్రవిలీయతే ॥ 4-23 ॥
 బ్రహ్మర్పణం బ్రహ్మ హవిః బ్రహ్మగౌ బ్రహ్మణా హతం ।
 బ్రమైవ తేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మసమాధినా ॥ 4-24 ॥
 దైవమేవపరే యజ్ఞం యోగినః పర్యపొసతే ।
 బ్రహ్మగ్నావపరే యజ్ఞం యజ్ఞైనైపజ్ఞహ్యతి ॥ 4-25 ॥
 శ్రోత్రాదీనీంద్రియాణ్యే సంయమగ్నిషు జహ్యతి ।
 శబ్దాదీన్నిషయానస్య ఇంద్రియగ్నిషు జహ్యతి ॥ 4-26 ॥
 సర్వాణీంద్రియకర్మణి ప్రాణకర్మణి చాపరే ।
 ఆత్మసంయమయగ్నా జహ్యతి జ్ఞానదీపితే ॥ 4-27 ॥
 ద్రవ్యయజ్ఞస్పాయజ్ఞా యోగయజ్ఞస్పథపరే ।
 స్వాధ్యయజ్ఞసయజ్ఞశ్చ యతయస్మంశితప్రతాః ॥ 4-28 ॥
 అపానే జహ్యతి ప్రాణం ప్రాణైశాపం తథాపరే ।
 ప్రాణాపానగతీ రుద్ధా ప్రాణాయామపరాయణాః ॥ 4-29 ॥
 అపరే నియతాహరాః ప్రాణాప్రాణైషు జహ్యతి ।
 సర్వోప్యతే యజ్ఞవిదో యజ్ఞజ్ఞసితకల్పిషాః ॥ 4-30 ॥

యజ్ఞశిష్టమృతభుజో యాంతి బ్రహ్మ సనాతనం ।
 నాయం లోకో_ప్ర్వయజ్ఞస్య కుతో_న్యః కురుసత్తము ॥ 4-31 ॥
 ఏవం బహువిధా యజ్ఞా వితతా బ్రహ్మణో ముఖే ।
 కర్గజాన్విద్ధి తాన్సర్వాన్ ఏవం జ్ఞాత్వా విమోష్యసే ॥ 4-32 ॥
 శ్రేయాన్ ద్రవ్యమయాద్యజ్ఞాత్ జ్ఞానయజ్ఞః పరంతప ।
 సర్వం కర్మాధిలం పార్థ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే ॥ 4-33 ॥
 తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా ।
 ఉపదేశ్యంతి తే జ్ఞానం జ్ఞానివస్తుత్యదర్శనః ॥ 4-34 ॥
 యద్ జ్ఞాత్వా న పునరోహమ్ ఏవం యాస్యసి పాండవ ।
 యేన భూతాన్యశేషేణ ద్రష్టస్యాత్మమ్యథో మయి ॥ 4-35 ॥
 అపి చేదసి పాపేభ్యః సర్వేభ్యః పాపకృత్తమః ।
 సర్వం జ్ఞానఫలవేవ వృజినం సంతరిష్యసి ॥ 4-36 ॥
 యభైధాంసి సమిద్ధో_గ్నిః భస్మసాత్మురుతే_ర్జున ।
 జ్ఞానగ్నిస్పర్వకర్మాశి భస్మసాత్మురుతే తథా ॥ 4-37 ॥
 న హి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్రమిహ విద్యతే ।
 తత్వయం యోగసంసిద్ధః కాలేనాత్మని విందతి ॥ 4-38 ॥
 శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం తత్వరస్యంయతేంద్రియః ।
 జ్ఞానం లబ్ధ్య పరాం శాంతిమ్ అచిరేణాధిగచ్ఛతి ॥ 4-39 ॥
 అజ్ఞశ్చాత్రద్ధధానశ్చ సంశయాత్మా వినశ్యతి ।
 నాయం లోకో_స్త్రీన పరో న సుఖం సంశయాత్మనః ॥ 4-40 ॥
 యోగసమ్మస్తకర్మాణం జ్ఞానసంచిన్మసంశయం ।
 ఆత్మవంతం న కర్మాణి నిబధ్యంతి ధనంజయ ॥ 4-41 ॥

తస్మాదజ్ఞానసంభూతం హృత్యసం జ్ఞానాసినాత్మనః ।
 చిత్తేనం సంశయం యోగమ్ ఆతిష్టోత్రిష్ట భారత ॥ 4-42 ॥

ఓం తత్వత్

ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్పు బ్రహ్మవిద్యాయాయం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జునసంవాదే జ్ఞానకర్మసన్మాసయోగో నామ
 చతుర్థో_ధ్యాయః
 ***

అన్న ఏంచమోత్ ధైయః
కర్మప్రస్తోసద్భావః

అర్థాన క్షణించి -

సన్మాపం కర్మాం కృష్ణ పునర్యోగం చ శంసి ।
యచ్ఛేయ ఏతయోరేకం తన్నే బ్రూహి సునిశ్చితం ॥ 5-1 ॥

శ్రీభగ్వవేసువిష -

సన్మాపః కర్మయోగశ్చ నిఃశ్రేయసకరావుభో ।
తయోస్తు కర్మసన్మాపాత్ కర్మయోగో విశిష్యతే ॥ 5-2 ॥

జ్ఞేయస్య నిత్యసన్మాపీ యో న ద్వేషి న కాంషతి ।
నిర్వంద్యో హి మహాబాహౌ సుఖం బంధాత్మముచ్యతే ॥ 5-3 ॥

సాంఖ్యయోగా పృథగ్యాలాః ప్రవదంతి న పండితాః ।
ఏకమహ్యస్థితః సమ్యక్ ఉభయోర్యందతే ఘలం ॥ 5-4 ॥

యత్పూర్వైః ప్రాప్యతే స్థానం తదోగైరపి గమ్యతే ।
ఏకం సాంఖ్యం చ యోగం చ యః పశ్యతి స పశ్యతి ॥ 5-5 ॥

సన్మాపస్తు మహాబాహౌ దుఃఖమాప్తమయోగతః ।
యోగయుక్తో మునిర్మహ్మ నచిరేణాధిగచ్ఛతి ॥ 5-6 ॥

యోగయుక్తో విశుద్ధాత్మా విజితాత్మా జితేంద్రియః ।
సర్వభూతాత్మభూతాత్మా కుర్వస్పి న లిప్యతే ॥ 5-7 ॥

వైవ కించిత్పూర్మితి యుక్తో మన్యేత తత్ప్యవిత్ ।
పశ్యన్ శృంగాన్ స్పుశన్ జిథ్రున్ అశ్వస్థచ్ఛన్ స్వపన్ శ్వసన్ ॥ 5-8 ॥

ప్రలపన్ విస్మయన్ గృహ్ణాన్ ఉన్నిష్టన్నిమిష్టన్పి ।
ఇంద్రియాణీంద్రియార్థము వర్తంత ఇతి ధారయన్ ॥ 5-9 ॥

బ్రహ్మాణ్యధాయ కర్మాణి సంగం త్యక్త్య కరోతి యః ।
లిప్యతే న స పాపేన పద్మపత్రమివాంభసా ॥ 5-10 ॥

కాయేన మనసా బుద్ధ్య కేవలైరింద్రియైరపి ।
యోగినః కర్మ కుర్వంతి సంగం త్యక్త్యత్కుషుద్ధయే ॥ 5-11 ॥

యుక్తః కర్మఫలం త్యక్త్య శాంతిమాప్నీతి వైప్పికీం ।
అయుక్తః కామకారేణ ఘలే సక్తో నిబధ్యతే ॥ 5-12 ॥

సర్వకర్మాణి మనసా సన్మాప్యాపై సుఖం వశి ।
నవద్వారే పురే దేహి వైవ కుర్వన్ కారయన్ ॥ 5-13 ॥

న కర్మత్వం న కర్మాణి లోకస్య సృజతి ప్రభుః ।
న కర్మఫలసంయోగం స్వభావస్తు ప్రవర్తతే ॥ 5-14 ॥

నాదత్తే కస్యచిత్పాపం న చైవ సుకృతం విభుః ।
అజ్ఞానేనావృతం జ్ఞానం తేన ముహ్యంతి జంతవః ॥ 5-15 ॥

జ్ఞానేన తు తదజ్ఞానం యేషాం నాశితమాత్మనః ।
తేషామాదిత్యవత్ జ్ఞానం ప్రకాశయతి తత్పరం ॥ 5-16 ॥

తద్విధయస్తదాత్మానః తన్నిష్టాప్తత్పరాయణః ।
గచ్ఛంత్యపునరావృత్తిం జ్ఞాననిర్మాతకల్పణః ॥ 5-17 ॥

విద్యావినయసంపన్నే బ్రాహ్మణై గవి హస్తిని ।
మని చైవ శ్వపాకే చ పండితాస్పమదర్థినః ॥ 5-18 ॥

ఇష్టైవ తైర్జితస్పర్శో యేషాం సామ్య స్థితం మనః ।
నిర్మిషం హి సమం బ్రహ్మ తస్మాద్ బ్రహ్మాణి తే స్థితాః ॥ 5-19 ॥

న ప్రహృష్యైత్రియం ప్రాప్య నోద్విజేత్రాప్య చాప్రియం ।
స్థిరబుద్ధిరసమూడో బ్రహ్మవిద్ బ్రహ్మాణి స్థితః ॥ 5-20 ॥

బాహ్యస్వరేష్టప్తాత్మా విందత్యాత్మని యత్పుభం ।
 స బ్రహ్మయోగయుక్తాత్మా సుఖమజ్ఞయమశ్శుతే ॥ 5-21 ॥
 యే హి సంస్కర్షజా భోగా దుఃఖయోనయ ఏవ తే ।
 ఆద్యంతవంతః కౌంతేయ న తేషు రఘతే బుధః ॥ 5-22 ॥
 శక్మితీష్టావ యః సోధుం ప్రాక్షరిరవిమోజ్ఞణాత్ ।
 కామక్రోధోద్భవం వేగం స యుక్తస్య సుభీ నరః ॥ 5-23 ॥
 యోత్తస్యభోత్తరారామః తథాంతర్జ్యోతిరేవ యః ।
 స యోగీ బ్రహ్మనిర్వాణం బ్రహ్మభూతోత్తరిగచ్ఛతి ॥ 5-24 ॥
 లభంతే బ్రహ్మనిర్వాణామ్ బుషయః జ్ఞీణాకల్పాః ।
 చిన్నద్వైధా యతాత్మానః సర్వభూతహితే రతః ॥ 5-25 ॥
 కామక్రోధవియుక్తానాం యతీనాం యతచేతసాం ।
 అభితో బ్రహ్మనిర్వాణం వర్తతే విదితాత్మానాం ॥ 5-26 ॥
 స్వర్ణస్పృత్యా బహిర్భాహ్యోన్ చక్షుషైవాంతరే భ్రువోః ।
 ప్రాణాపానో సమో కృత్యా నాసాభ్యంతరచారిణో ॥ 5-27 ॥
 యతేంద్రియమనోబుద్ధిః మునిరోగ్నిజ్ఞపరాయణః ।
 విగతేచ్ఛాభయక్రోధో యః సదా ముక్త ఏవ సః ॥ 5-28 ॥
 భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వలోకమహాశ్వరం ।
 సుహృదం సర్వభూతానాం జ్ఞాత్యా మాం శాంతిమృచ్ఛతి ॥ 5-29 ॥

ఓం తత్త్వం

ఇతి శ్రీమద్బగవద్గీతాసు ఉపనిషత్స్య బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే కర్మసన్యాసయోగో నామ
 పంచమాత్మాయః
 ***

అథ ఏష్టోత్ర భ్వీయః
 ఆత్మపూర్ణయుముదొనః

శ్రీభీషణమితేచ -

అనాత్రితః కర్మఫలం కార్యం కర్మ కరోతి యః ।
 స సన్మాసీ చ యోగీ చ న నిరగ్నిర్భు చాక్రియః ॥ 6-1 ॥
 యం సన్మాసమితి ప్రాపుః యోగం తం విద్ధి పాండవ ।
 న హ్యసన్మాప్తసంకల్పో యోగీ భవతి కశ్చన ॥ 6-2 ॥
 ఆరురుక్షోర్మనేర్యోగం కర్మ కారణముచ్యతే ।
 యోగారూఢస్య తస్మైవ శమః కారణముచ్యతే ॥ 6-3 ॥
 యదా హి నేంద్రియార్థము న కర్మస్యనుష్టాతే ।
 సర్వసంకల్పసన్మాసీ యోగారూఢస్యదోచ్యతే ॥ 6-4 ॥
 ఉద్దరేదాత్మాత్మానం నాత్మానమవసాదయేత్ ।
 ఆత్మైవ హ్యత్మనో బంధుః ఆత్మైవ రిపురాత్మనః ॥ 6-5 ॥
 బంధురాత్మాత్మాత్మనస్య యేనాత్మైవాత్మనా జితః ।
 అనాత్మనస్తు శత్రుతేవే వర్తేతాత్మైవ శత్రువత్ ॥ 6-6 ॥
 జితాత్మనః ప్రశాంతస్య పరమాత్మా సమాహితః ।
 శితోష్ణసుభదుఃఖేషు తథా మానాపమానయోః ॥ 6-7 ॥
 జ్ఞానవిజ్ఞానత్ప్రాత్మాత్మా కూటస్థో విజితేంద్రియః ।
 యుక్త ఇత్యుచ్యతే యోగీ సమలోష్ణశ్శకాంచనః ॥ 6-8 ॥
 సుహృనిగ్రితార్యదాసీనమధ్యస్థద్వేష్యబంధుమః ।
 సాధుష్యపి చ పాపేషు సమబుద్ధిర్విశిష్యతే ॥ 6-9 ॥

యోగి యుండిత సతతమ్ ఆత్మానం రహసీ స్థితః ।
 ఏకాకీ యతచిత్తాత్మా నిరాశిరపరిగ్రహః ॥ 6-10 ॥
 శుచౌ దేశే ప్రతిష్టాప్య స్థిరమాసనమాత్మనః ।
 నాత్మ్యచ్ఛితం నాతినీచం చైలాజినకుశోత్తరం ॥ 6-11 ॥
 తత్త్వేకాగ్రం మనః కృత్యా యతచిత్తేంద్రియక్రియః ।
 ఉపవిశ్యాసనే యుంజ్యాత్ యోగమాత్మనిషుద్ధయే ॥ 6-12 ॥
 సమం కాయశిరోగ్రీవం ధారయన్నచలం స్థిరః ।
 సంప్రేష్య నాసికాగ్రం స్వం దిశశ్చానవలోకయన్ ॥ 6-13 ॥
 ప్రశాంతాత్మా విగతభీః బ్రహ్మాచారిప్రతే స్థితః ।
 మనః సంయమ్య మచ్చిత్తో యుక్త ఆసీత మత్పరః ॥ 6-14 ॥
 యుంజన్మేవం సదాత్మానం యోగి నియతమానసః ।
 శాంతిం నిర్వాణపరమాం మత్యంస్తామధిగచ్ఛతి ॥ 6-15 ॥
 నాత్యశుతస్తు యోగోఽస్తి న చైకాంతమనశ్చతః ।
 న చాతిస్పుష్టిలస్య జ్ఞాగ్రతో వైవ చార్జున ॥ 6-16 ॥
 యుక్తాహరపిహరస్య యుక్తచేష్టస్య కర్మసు ।
 యుక్తస్వస్మావబోధస్య యోగో భవతి దుఃఖహో ॥ 6-17 ॥
 యదా వినియతం చిత్రమ్ ఆత్మన్యేవావతిష్ఠతే ।
 నిఃస్మిహస్పర్వకామేభో యుక్త ఇత్యచ్యతే తదా ॥ 6-18 ॥
 యథా దీపో నివాతస్థా నేంగతే సోపమా స్ఫుతా ।
 యోగినో యతచిత్తస్య యుంజతో యోగమాత్మనః ॥ 6-19 ॥
 యత్తోపరమతే చిత్తం నిరుద్ధం యోగసేవయా ।
 యత్త చైవాత్మనాత్మానం పశ్యన్నాత్మని తుష్యతి ॥ 6-20 ॥

సుఖమాత్యంతికం యత్తద్ బుద్ధిగ్రాహ్యమతీంద్రియం ।
 వేత్తి యత్త న చైవాయం స్థితశ్చలతి తత్త్వతః ॥ 6-21 ॥
 యం లబ్ధ్య చాపరం లాభం మన్యతే నాధికం తతః ।
 యస్మిన్ స్థితో న దుఃఖేన గురుణాపి విచాల్యతే ॥ 6-22 ॥
 తం విద్యాద్ దుఃఖసంయోగవియోగం యోగసంజ్ఞితం ।
 స నిశ్చయేన యోక్తవ్యో యోగోఽనిర్విష్టాచేతసా ॥ 6-23 ॥
 సంకల్పప్రభవాన్ కామాన్ త్యక్త్యా సర్వావశేషతః ।
 మనసైవేంద్రియగ్రామం వినియమ్య సమంతతః ॥ 6-24 ॥
 శనైశ్చవైరుపరమేద్ బుద్ధ్యా ధృతిగ్రహీతయా ।
 ఆత్మపంపం మనః కృత్యా న కించిదపి చింతయేత్ ॥ 6-25 ॥
 యతో యతో నిశ్చరతి మనశ్చంచలమస్తరం ।
 తతస్తతో నియమ్యేతత్ ఆత్మన్యేవ వశం నయేత్ ॥ 6-26 ॥
 ప్రశాంతమనసం హ్యానం యోగినం సుఖముత్తమం ।
 ఉపైతి శాంతరజసం బ్రహ్మాభూతమకల్పం ॥ 6-27 ॥
 యుంజన్మేవం సదాత్మానం యోగి విగతకల్పః ।
 సుఖేన బ్రహ్మసంస్పర్శమ్ అత్యంతం సుఖమస్తుతే ॥ 6-28 ॥
 సర్వభూతస్తమాత్మానం సర్వభూతాని చాత్మని ।
 రాక్షసే యోగయుక్తాత్మా సర్వత సమదర్శనః ॥ 6-29 ॥
 యో మాం పశ్యతి సర్వత సర్వం చ మయి పశ్యతి ।
 తస్యాహం న ప్రణాయమి స చ మే న ప్రణాశ్యతి ॥ 6-30 ॥
 సర్వభూతస్తమితం యో మాం భజత్యేకస్తమాస్తితః ।
 సర్వధా వర్తమానోఽపి స యోగి మయి వర్తతే ॥ 6-31 ॥

ఆత్మపమ్యేన సర్వత సమం పశ్యతి యోఉర్జున |
సుఖం వా యది వా దుఃఖం స యోగీ పరమో మతః || 6-32 ||

అర్ణున కుచీవ -

యోఉయం యోగస్వయా ప్రోక్తః సామ్యేన మధుసూదన |
ఏతస్యాహం న పశ్యామి చంచలత్వాత్ స్థితిం స్థిరాం || 6-33 ||
చంచలం హి మనః కృష్ణ ప్రమాధి బలవద్ దృఢం |
తస్యాహం నిగ్రహం మన్యే వాయోరివ సుదుష్టరం || 6-34 ||

శ్రీభగ్వవిసువిచ -

అసంశయం మహాబాహౌ మనో దుర్మిగ్రహం చలం |
అభ్యాసేన తు కొంతేయ వైరాగ్యేణ చ గృహ్యతే || 6-35 ||
అసంయతాత్మనా యోగో దుష్ట్రాప ఇతి మే మతిః |
వశ్యత్మనా తు యతతా శక్యోత్తాపుముపాయతః || 6-36 ||

అర్ణున కుచీవ -

అయితిః శ్రద్ధయోపేతో యోగాచ్ఛలితమానసః |
అప్రాప్య యోగసంసిద్ధిం కాం గతిం కృష్ణ గచ్ఛతి || 6-37 ||
కచ్చిన్నోభయవిభ్రష్టః భిన్నాభమివ నశ్యతి |
అప్రతిష్టో మహాబాహౌ విమూర్ధో బ్రహ్మాణః పథి || 6-38 ||
ఏతనే సంశయం కృష్ణ చేత్తుమర్మస్యశేషతః |
త్వదన్యస్పంశయస్యాస్య చేత్తా న హల్యపపద్యతే || 6-39 ||

శ్రీభగ్వవిసువిచ -

పార్థ వైవేహ నాముత వినాశస్తస్య విద్యతే |
న హి కళ్యాణకృత్స్మిద్ దుర్గతిం తాత గచ్ఛతి || 6-40 ||

ప్రాప్య పుణ్యకృతాం లోకాన్ ఉషిత్యా శాశ్వతిస్పమః |
శుచినాం శ్రీమతాం గేహో యోగభ్రష్టో భిజాయతే || 6-41 ||

అధవా యోగినామేవ కులే భవతి ధీమతాం |
వితద్ది దుర్భభతరం లోకే జన్మై యదీదృశం || 6-42 ||
తత్త తం బుద్ధిసంయోగం లభతే శార్వదేహికం |
యతతే చ తతో భూయః సంసిద్ధో కురునందన || 6-43 ||

పూర్వాభ్యాసేన తేవై ప్రియతే హృవశోత్తమి సః |
జిజ్ఞాసురపి యోగస్య శబ్దబ్రహ్మతివర్తతే || 6-44 ||
ప్రయత్నాద్యతమానస్తు యోగీ సంపుద్ధకిల్పః |
అనేకజన్మసంపిద్ధప్రతో యాతి పరాం గతిం || 6-45 ||
తపస్విభ్యోత్తమి ధికో యోగీ జ్ఞానిభ్యోత్తమి మతోత్తమి |
కరిక్షుభ్యాశ్చధికో యోగీ తస్మాద్యోగీ భవార్జున || 6-46 ||
యోగినామపి సర్వేషాం మద్గతేనాంతరాత్మనా |
శ్రద్ధావాన్ భజతే యో మాం స మే యుక్తతమో మతః || 6-47 ||

ఓం తత్తుత్

ఇతి శ్రీమద్భగవదీతాసు ఉపనిషత్స్య బ్రహ్మవిద్యాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జునసంవాదే ఆత్మసంయమయోగో నామ
షష్టోత్తమాయః

***

అణ్ సిష్టిమోత్ నైయః
జ్ఞానవిజ్ఞానదోహః

శ్రీభగ్వసువిష్ణువిష్ణు -

మయ్యాసక్తమనాః పార్థ యోగం యుంజన్ మదాశ్రయః ।
ఆసంశయం సమగ్రం మాం యథా జ్ఞాన్యసి తచ్ఛుణు ॥ 7-1 ॥

జ్ఞానం తేఉ హం సవిజ్ఞానమ్ ఇదం వజ్ఞామ్యశేషతః ।
యద్ జ్ఞాత్యా నేహ భూయోత్ నృత్ జ్ఞాతవ్యమవశిష్యతే ॥ 7-2 ॥

మనుష్యాణాం సహస్రేషు కళ్చిద్యతతి సిద్ధయే ।
యతామపి సిద్ధానాం కళ్చిన్నాం వేత్తి తత్త్వతః ॥ 7-3 ॥

భూమిరాపోత్ నలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ ।
అహంకార ఇతీయం మే భిన్నా ప్రకృతిరష్టా ॥ 7-4 ॥

అపరేయమితప్యన్యాం ప్రకృతిం విధి మే పరాం ।
జీవభూతాం మహోబాహో యయేదం ధార్యతే జగత్ ॥ 7-5 ॥

ఏతదోయీనీ భూతాని సర్వాణీత్యపథారయ ।
అహం కృత్పుస్య జగత్ ప్రభవః ప్రలయప్తథా ॥ 7-6 ॥

మత్తః పరతరం నాన్యత్ కించిదస్తి ధనంజయ ।
మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ ॥ 7-7 ॥

రసోత్ హమప్పు కౌంతేయ ప్రభాస్మి శశిసూర్యయోః ।
ప్రణావః సర్వవేదేషు శబ్దః ఫే పొరుషం నృషు ॥ 7-8 ॥

పుణ్యో గంధః పృథివ్యాం చ తేజశ్చస్మి విభావస్మా ।
జీవనం సర్వభూతేషు తపశ్చస్మి తపస్విషు ॥ 7-9 ॥

బీజం మాం సర్వభూతావాం విధి పార్థ సనాతనం ।
బుద్ధిర్భుద్ధిమతామస్మి తేజస్సేజస్మీనామహం ॥ 7-10 ॥

బలం బలవతాం చాహం కామరాగవివర్జితం ।
ధర్మావిరుద్ధో భూతేషు కామోత్ స్మి భరతర్భభ ॥ 7-11 ॥

యే చైవ సాత్మ్యికా భావా రాజసాస్తుమసాశ్చ యే ।
మత్త ఏవేతి తాన్విద్ధి న త్వహం తేషు తే మయి ॥ 7-12 ॥

త్రిభిర్గుణమయైర్భువైః ఏభిస్పర్యమిదం జగత్ ।
మోహితం నాభిజానాతి మామేభ్యః పరమవ్యయం ॥ 7-13 ॥

దైవి హ్యాపో గుణమయి మమ మాయా దురత్యయా ।
మామేవ యే ప్రపద్యంతే మాయామేతాం తరంతి తే ॥ 7-14 ॥

న మాం దుష్టుతినో మూడాః ప్రపద్యంతే నరాధమాః ।
మాయయాపహృతజ్ఞానా ఆసురం భావమాశ్రితాః ॥ 7-15 ॥

చతుర్వ్యధా భజంతే మాం జనాః సుకృతినోత్రుణ ।
అర్తో జిజ్ఞాసురర్థాస్తి జ్ఞానీ చ భరతర్భభ ॥ 7-16 ॥

తేషాం జ్ఞానీ నిత్యయుక్త ఏకభక్తిర్యశిష్యతే ।
ప్రియో హి జ్ఞానోత్తరమ్ అహం స చ మను ప్రియః ॥ 7-17 ॥

ఉదారాః సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మతం ।
అస్థితః స హి యుక్తాత్మా మామేవానుత్తమాం గతిం ॥ 7-18 ॥

ఒహునాం జన్మనామంతే జ్ఞానవాన్ మాం ప్రపద్యతే ।
వాసుదేవః సర్వమితి స మహాత్మా సుదుర్భః ॥ 7-19 ॥

కామైసైసైర్పూతజ్ఞానాః ప్రపద్యంతేత్త న్యదేవతాః ।
తం తం నియమమాస్తాయ ప్రకృత్యా నియతాః స్వయా ॥ 7-20 ॥

యో యో యాం యాం తనుం భక్తః శ్రద్ధయార్థితుమిచ్చతి ।
తస్య తస్యాచలాం శ్రద్ధాం తామేవ విదధామ్యహం ॥ 7-21 ॥

స తయా శ్రద్ధయా యుక్తః తస్యారాధనమీహతే ।
 లభతే చ తతః కామాన్ మయైవ విహితాన్ హితాన్ ॥ 7-22 ॥
 అంతవత్తు ఫలం తేషాం తద్భవత్యల్పమేధసాం ।
 దేవాన్ దేవయజో యాంతి మధ్యక్తా యాంతి మామపి ॥ 7-23 ॥
 అవ్యక్తం వ్యక్తిమాపన్నం మన్యంతే మామబుద్ధయః ।
 పరం భావమజానంతో మమావ్యయమనుత్తమం ॥ 7-24 ॥
 నాహం ప్రకాశస్సర్వస్య యోగమాయాసమావృతః ।
 మూర్ఖోఽయం నాభిజానాతి లోకో మామజమవ్యయం ॥ 7-25 ॥
 వేదాహం సమతీతాని వర్తమానాని చార్షన ।
 భవిష్యాణః చ భూతాని మాం తు వేద న కశ్చన ॥ 7-26 ॥
 ఇచ్ఛాద్వేషపముత్థేన ద్వంద్వమోహేన భారత ।
 సర్వభూతాని సమ్మాహం సర్దీ యాంతి పరంతప ॥ 7-27 ॥
 యేషాం త్వంతగతం పాపం జనానాం పుణ్యకర్మణాం ।
 తే ద్వంద్వమోహనిర్ముక్తా భజంతే మాం దృఢప్రతాః ॥ 7-28 ॥
 జరామరණమొక్కాయ మామాత్రిత్య యతంతి యే ।
 తే బ్రహ్మ తద్విదుః కృత్పుమ్ అధ్యాత్మం కర్కృ చాభిలం ॥ 7-29 ॥
 సాధిభూతాధిదైవం మాం సాధియజ్ఞం చ యే విదుః ।
 ప్రయాణకాలేఽపి చ మాం తే విదుర్ముక్తచేతసః ॥ 7-30 ॥

ఓం తత్పత్త

ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్పు బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే జ్ఞానవిజ్ఞానయోగో నామ
 సప్తమోఽధ్యాయః
 ***

అంత అష్టమోఽధ్యాయః
 అట్టీర్ణపుహ్యమోగుః

అష్టోన్ క్షాపిచ -

కిం తద్ బ్రహ్మ కిమధ్యాత్మం కిం కర్కృ పురుషోత్తమ ।
 అధిభూతం చ కిం ప్రోక్తమ్ అధిదైవం కిముచ్యతే ॥ 8-1 ॥

అధియజ్ఞః కథం కోఽత్ర దేహోస్మిన్ మధుసూదన ।
 ప్రయాణకాలే చ కథం జ్ఞేయోసి నియతాత్మభిః ॥ 8-2 ॥

శ్రీభగ్విసీవిచ -

అష్టరం బ్రహ్మ పరమం స్వభావోఽధ్యాత్మముచ్యతే ।
 భూతభావోద్భవకరో విసర్గః కర్కృసంజ్ఞితః ॥ 8-3 ॥

అధిభూతం జ్ఞరో భావః పురుషశ్శాధిదైవతం ।
 అధియజ్ఞోఽహమేవాత్ర దేహో దేహభూతాం వర ॥ 8-4 ॥

అంతకాలే చ మామేవ స్వర్న ముక్క్య కలేవరం ।
 యః ప్రయాతి స మద్భావం యాతి నాష్ట్యత్ర సంశయః ॥ 8-5 ॥

యం యం వాపి స్వర్న భావం త్యజత్యంతే కలేవరం ।
 తం తమేవైతి కౌంతేయ సదా తద్బావభావితః ॥ 8-6 ॥

తస్యాత్మర్యేము కాలేము మామనుస్వర యుధ్య చ ।
 మయ్యర్పితమనోబుద్ధిః మామేవైష్యస్యసంశయః ॥ 8-7 ॥

అభ్యాసయోగయుక్తేన చేతసా నాయగామినా ।
 పరమం పురుషం దివ్యం యాతి పార్థానుచింతయన్ ॥ 8-8 ॥

కవిం పురాణమనుశాసనితారమ్
 అణోరణీయంసమనుస్కరేద్యః ।
 సర్వస్య ధాతారమచింత్యరూపమ్
 ఆదిత్యవర్షం తమసః పరస్తాత్ ॥ 8-9 ॥

 ప్రయాణకాలే మనసాం చలేన
 భక్త్య యుక్తో యోగబలేన చైవ ।
 భ్రమోర్గుధేయ ప్రాణమాచేశ్య సమ్యక్
 స తం పరం పురుషముషైతి దివ్యం ॥ 8-10 ॥

 యదక్షరం వేదవిదో పదంతి
 విశంతి యద్వయో వీతరాగాః ।
 యదిచ్ఛంతో బ్రహ్మాచర్యం చరంతి
 తత్తే పదం సంగ్రహేణ ప్రవజ్ఞే ॥ 8-11 ॥

 సర్వద్వారాణః సంయమ్య మనో హృది నిరుధ్య చ ।
 ముఖ్యధాయాత్మనః ప్రాణమాస్తితో యోగధారణాం ॥ 8-12 ॥

 ఓమిత్యేకాఙ్గరం బ్రహ్మ వ్యాహారన్మామనుస్కరన్ ।
 యః ప్రయాతి త్యజందేహం స యాతి పరమాం గతిం ॥ 8-13 ॥

 అనవ్యచేతాః సతతం యో మాం స్కరతి నిత్యశః ।
 తస్యహం సులభః పార్థ నిత్యయుక్తస్య యోగినః ॥ 8-14 ॥

 మాముహేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయమశాశ్వతం ।
 నాప్లవంతి మహాత్మానః సంస్థిం పరమాం గతాః ॥ 8-15 ॥

 ఆబ్రహ్మభువనాల్మోకాః పునరావర్తినోంర్జన ।
 మాముహేత్య తు కౌంతేయ పునర్జన్మ న విద్యతే ॥ 8-16 ॥

సహస్రయుగపర్వంతమ్ అహర్యద్భుహృతో విదుః ।
 రాత్రిం యుగసహస్రాంతాం తేం హోరాత్రవిదో జనాః ॥ 8-17 ॥

 అవ్యక్తాద్వ్యక్తయస్పర్శాః ప్రభవంత్యహరాగమే ।
 రాత్మాగమే ప్రలీయంతే తత్త్వావ్యక్తసంజ్ఞకే ॥ 8-18 ॥

 భూతగ్రామస్ప ఏవాయం భూత్యా భూత్యా ప్రలీయతే ।
 రాత్మాగమేం వశః పార్థ ప్రభవత్యహరాగమే ॥ 8-19 ॥

 పరప్తస్మాత్తు భావోం నో అవ్యక్తోం వ్యక్తాత్మనాతనః ।
 యస్ప సర్వేము భూతేము నశ్యత్పు న వినశ్యతి ॥ 8-20 ॥

 అవ్యక్తోం జ్ఞర ఇత్యక్షః తమాహూః పరమాం గతిం ।
 యం ప్రాప్య న నివర్తంతే తద్భామ పరమం మమ ॥ 8-21 ॥

 పురుషస్ప పరః పార్థ భక్త్య లభ్యస్ఫునవ్యయా ।
 యస్యంతఃస్ఫాని భూతాని యేన సర్వమిదం తతం ॥ 8-22 ॥

 యత్ కాలే త్వనావృత్తిమ్ ఆవృత్తిం చైవ యోగినః ।
 ప్రయాతా యాంతి తం కాలం వజ్ఞామి భరతర్భభ ॥ 8-23 ॥

 అగ్నిర్జ్యుతిరహశ్చక్షః షణ్మాసా ఉత్తరాయణం ।
 తత్ ప్రయాతా గచ్ఛంతి బ్రహ్మ బ్రహ్మవిదో జనాః ॥ 8-24 ॥

 ధూమో రాత్రిస్తధా కృష్ణః షణ్మాసా దశ్మిణాయనం ।
 తత్ చాంద్రమసం జ్యోతిః యోగీ ప్రాప్య నివర్తతే ॥ 8-25 ॥

 షుక్రకృష్ణః గతి హృతే జగత్శ్వాశ్వతే మతే ।
 ఏకయా యాత్మావృత్తిమ్ అన్యయావర్తతే పునః ॥ 8-26 ॥

 సైతే సృతి పార్థ జానన్ యోగీ ముహ్యతి కశ్చన ।
 తస్మాత్మర్యేము కాలేము యోగయుక్తో భవర్జన ॥ 8-27 ॥

వేదేషు యజ్ఞేషు తపస్సు చైవ
దానేషు యత్పుణ్యాఫలం ప్రదిష్టం ।
అత్యేతి తత్పర్యమిదం విదితా
యోగీ పరం స్తానముషైతి చాద్యం ॥ 8-28 ॥

ఓం తత్పత్త

ఇతి శ్రీమద్బుగవద్గీతాసు ఉపనిషత్స్పు బ్రహ్మవిద్యాయాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణరూపసంవాదే అష్టరబ్రహ్మయోగో నామ
అష్టమోత్థాయః
***

అన్న నవమోత్థాయః
శిజవిష్ణులీజనుష్టాదొనః

శ్రీభగ్వవేసువేచ -

ఇదం తు తే గుహ్యాతమం ప్రవజ్ఞామ్యనసూయే ।
జ్ఞానం విజ్ఞానసహితం యజ్ఞాత్మా మోష్యేశ్చ పుభాత్ ॥ 9-1 ॥
రాజవిద్యా రాజగుహ్యం పవిత్రమిదముత్తమం ।
ప్రత్యజ్ఞావగమం ధర్మం సుసుఖం కర్తుమవ్యయం ॥ 9-2 ॥
అశ్రద్ధధానాః పురుషా ధర్మస్యాస్య పరంతప ।
అప్రాప్య మాం నివర్తంతే మృత్యుసంసారవర్ణని ॥ 9-3 ॥
మయా తతమిదం సర్వం జగదవ్యక్తమూర్తినా ।
మత్స్థాని సర్వభూతాని న చాహం తేష్వపస్తితః ॥ 9-4 ॥
న చ మత్స్థాని భూతాని పశ్య మే యోగమైశ్వరం ।
భూతభృన్వ చ భూతస్థో మమాత్మా భూతభూపనః ॥ 9-5 ॥
యథాకాశస్థితో నిత్యం వాయుస్పర్యత్రగో మహావ్ ।
తథా సర్వాణి భూతాని మత్స్థానీత్యపథారయ ॥ 9-6 ॥
సర్వభూతాని కౌంతేయ ప్రకృతిం యాంతి మామికాం ।
కల్పజ్ఞయే పునస్తాని కల్పాదో విసృజామ్యహం ॥ 9-7 ॥
ప్రకృతిం స్వామవష్టభ్య విసృజామి పునః పునః ।
భూతగ్రామమిమం కృత్పుమ్ అవశం ప్రకృతేర్వశాత్ ॥ 9-8 ॥
న చ మాం తాని కర్మాణి నిబధ్యంతి ధనంజయ ।
ఉదాసీనవదాసీనమ్ అసక్తం తేషు కర్మసు ॥ 9-9 ॥

మయాధ్యజ్ఞేణ ప్రకృతిః సూయతే సచరాచరం ।

హేతునానేన కొంతేయ జగద్విషపరివర్తతే ॥ 9-10 ॥

అవజానంతి మాం మూడా మానుషిం తనుమాత్రితం ।

పరం భావమజానంతో మమ భూతమహేశ్వరం ॥ 9-11 ॥

మోఘూళా మోఘుకర్మాణో మోఘుజ్ఞానా విచేతనః ।

రాక్షసీమాసురీం చైవ ప్రకృతిం మోహినీం శ్రితాః ॥ 9-12 ॥

మహాత్మానస్తు మాం పార్థ దైవీం ప్రకృతిమాత్రితాః ।

భజంత్యనవ్యమనసో జ్ఞాత్వా భూతాదిమవ్యయం ॥ 9-13 ॥

సతతం కీర్తయంతో మాం యతంతశ్చ దృఢప్రతాః ।

నమస్యంతశ్చ మాం భక్త్వా నిత్యయుక్తా ఉపాసతే ॥ 9-14 ॥

జ్ఞానయజ్ఞేన చాప్యన్యే యజంతో మాముపాసతే ।

ఏకత్వేన పృథక్కేన బహుధా విశ్వతోముఖం ॥ 9-15 ॥

అహం క్రతురహం యజ్ఞః స్వధాహమహాపథం ।

మంత్రోఽహమహామేవాజ్యమ్ అహమగ్నిరహం హతం ॥ 9-16 ॥

పితాహమస్య జగతో మాతా ధాతా పితామహః ।

వేద్యం పవిత్రమోంకార బుక్కామ యజరేవ చ ॥ 9-17 ॥

గతిర్భర్తా ప్రభుస్సాంజీ నివాసశ్వరణం సుహృత్ ।

ప్రభవః ప్రలయస్సానం నిధానం బీజమవ్యయం ॥ 9-18 ॥

తపామ్యహమహం వర్ణం నిగృహస్తమ్యత్పుజామి చ ।

అమృతం చైవ మృత్యుశ్చ సదసచ్చాహమర్షున ॥ 9-19 ॥

త్రైవిద్యా మాం సోమపాః పూతపాపా

యజ్ఞేరిష్టో స్వర్గతిం ప్రార్థయంతే ।

తే పుణ్యమాసాద్య సురేంద్రలోకమ్

అశ్వంతి దివ్యాందివి దేవభోగాన్ ॥ 9-20 ॥

తే తం భుక్త్వా స్వర్గలోకం విశాలం

జ్ఞీణే పుణ్యే మర్యాలోకం విశంతి ।

ఏవం త్రయాధర్మమనుప్రపన్న

గతాగతం కామకామా లభంతే ॥ 9-21 ॥

అనవ్యాశ్చింతయంతో మాం యే జనాః పర్యపాసతే ।

తేషాం నిత్యాధియుక్తానాం యోగ్స్వేమం వహమ్యహాం ॥ 9-22 ॥

యేఉప్యయ్యేవతా భక్తా యజంతే శ్రద్ధయాన్వితాః ।

తేఉపి మామేవ కొంతేయ యజంత్యవిధిపూర్వకం ॥ 9-23 ॥

అహం హి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తా చ ప్రభరేవ చ ।

న తు మామభిజానంతి తత్త్వేనాతశ్చ్యవంతి తే ॥ 9-24 ॥

యాంతి దేవప్రతా దేవాన్ పిత్రాన్యాంతి పిత్రప్రతాః ।

భూతాని యాంతి భూతేజ్యా యాంతి మద్యజినోఽపి మాం ॥ 9-25 ॥

పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం యో మే భక్త్వా ప్రయచ్ఛతి ।

తదహం భక్త్వపహృతమ్ అశ్వామి ప్రయత్నాత్మనః ॥ 9-26 ॥

యత్పురోషి యదశ్శాసి యజ్ఞపైలాషి దదాసి యత్ ।

యత్తపస్యసి కొంతేయ తత్పురుష్య మదర్మణం ॥ 9-27 ॥

శుభాపుభఫలైరేవం మోష్యసే కర్మబంధమైః ।

సన్మూసయోగయుక్తాత్మా విముక్తో మాముషైష్యసి ॥ 9-28 ॥

సమో_హం సర్వభూతేషు న మే ద్వేష్యో_శ్శి న ప్రియః ।
 యే భజంతి తు మాం భక్త్యా మయి తే తేషు చాప్యహం ॥9-29 ॥
 అపి చేత్పుదురాచారో భజతే మామనవ్యభాక్ ।
 సాధురేవ స మంతవ్యః సమ్యగ్యవసితో హి సః ॥ 9-30 ॥
 జ్ఞిప్రం భవతి ధర్మాత్మా శశ్యచ్ఛాంతిం నిగచ్ఛతి ।
 కాంతేయ ప్రతిజానిహి న మే భక్తః ప్రణశ్యతి ॥ 9-31 ॥
 మాం హి పార్థ వ్యపాశ్రిత్య యే_ఉపి స్యః పాపయోనయః ।
 ప్రియో వైశ్వాప్తథా హద్రాష్టో_ఉపి యాంతి పరాం గతిం ॥ 9-32 ॥
 కిం పునర్బ్రాహ్మణాః పుణ్యా భక్తా రాజర్షయస్తథా ।
 అనిత్యమసుఖం లోకమిమం ప్రాప్య భజస్య మాం ॥ 9-33 ॥
 మన్మునా భవ మద్భుక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కరు ।
 మామేవైష్యసి యుక్తేవమాత్మానం మత్పరాయః ॥ 9-34 ॥

ఓం తత్తుత్

ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్పు బ్రహ్మవిద్యాయం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగో
 నామ నవమో_ధ్యాయః

***

అంత నీడొన్నియః
విభూతిమూర్గః

శ్రీభగ్విస్తువిచ -

భూయ ఏవ మహాబాహో శుణు మే పరమం వచః ।
 యత్తే_హం ప్రీయమాణాయ వాణ్యామి హితకామ్యయా ॥ 10-1 ॥
 న మే విదుస్పురగణాః ప్రభవం న మహర్షుయః ।
 అహమాదిర్షి దేవానాం మహర్షీణాం చ సర్వశః ॥ 10-2 ॥
 యో మామజమనాదిం చ వేత్తి లోకమహేశ్వరం ।
 అసమూధస్ప మర్యేషు సర్వపాషైః ప్రముచ్యతే ॥ 10-3 ॥
 బుద్ధిర్జ్ఞానమసమ్ముహః జ్ఞమా సత్యం దమశ్చమః ।
 సుఖం దుఃఖం భవో_భావో భయం చాభయమేవ చ ॥ 10-4 ॥
 అహింసా సమతా తుష్టిః తపో దానం యశో_యః ।
 భవంతి భావా భూతానాం మత్త ఏవ పృథగ్విధాః ॥ 10-5 ॥
 మహర్షుయః సష్ట పూర్వే చత్వారో మనవస్తథా ।
 మద్భూవా మానసా జాతా యేషాం లోక ఇమఃా ప్రజాః ॥ 10-6 ॥
 ఏతాం విభూతిం యోగం చ మమ యో వేత్తి తత్ప్రతః ।
 సో_వికంపేన యోగేన యుజ్యతే నాత్ర సంశయః ॥ 10-7 ॥
 అహం సర్వస్య ప్రభవో మత్తః సర్వం ప్రవర్తతే ।
 ఇతి మత్యా భజంతే మాం బుధా భావసమన్వితాః ॥ 10-8 ॥
 మచ్చిత్తా మద్గతప్రాణా బోధయంతః పరస్పరం ।
 కథయంతశ్చ మాం నిత్యం తుప్యంతి చ రమంతి చ ॥ 10-9 ॥

తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకం ।
దదామి బుద్ధియోగం తం యేన మాముపయాంతి తే ॥ 10-10 ॥

తేషామేవామకంపార్థమ్ అహమజ్ఞానజం తమః ।
నాశయామ్యత్యుభావస్థో జ్ఞానదీపేన భాస్యతా ॥ 10-11 ॥

అర్పున్ ఈవిచ్ -

పరం బ్రహ్మ పరం ధామ పవిత్రం పరమం భవాన్ ।
పురుషం శాశ్వతం దివ్యమ్ ఆదిదేవమజం విభుం ॥ 10-12 ॥

ఆహుస్వామ్యపయః సర్వే దేవర్షిర్మార్దస్తథా ।
అసితో దేవలో వ్యాసః స్వయం చైవ బ్రహ్మిషి మే ॥ 10-13 ॥

సర్వమేతదృతం మన్యే యన్నాం వదసి కేశవ ।
న హి తే భగవన్వ్యక్తిం విదుర్లేవా న దానవాః ॥ 10-14 ॥

స్వయమేవాత్మనాత్మానం వేత్త త్వం పురుషోత్తము ।
భూతభావన భూతేశ దేవదేవ జగత్పతే ॥ 10-15 ॥

ఎక్కుమర్మస్యశేషణ దివ్యా హ్యత్వానిభూతయః ।
యూభిర్యభూతిభిర్లోకాన్ ఇమాంప్యం వ్యాప్య తిష్ఠపి ॥ 10-16 ॥

కథం విద్యామహం యోగిన్ త్వాం సదా పరిచింతయన్ ।
కేషు కేషు చ భావేషు చింత్యోత్తసి భగవన్వయా ॥ 10-17 ॥

ఐష్టవేణాత్మనో యోగం విభూతిం చ జనార్థన ।
భూయః కథయ తృప్తిర్మి శృంగాతో నాస్తి మేత్తముతం ॥ 10-18 ॥

శ్రీభగ్వవిసువిచ్ -

హంత తే కథయిష్యామి దివ్యా హ్యత్వానిభూతయః ।
ప్రాధాన్యతః కురుత్రేష్ట నాష్టంతో విష్టరస్య మే ॥ 10-19 ॥

అహమాత్మా గుడాకేశ సర్వభూతాశయస్థితః ।
అహమాదిశ్చ మధ్యం చ భూతానామంత ఏవ చ ॥ 10-20 ॥

ఆదిత్యానామహం విష్ణుః జ్యోతిషాం రవిరంబుమాన్ ।
మరీచిర్గురుతామస్మి నక్షత్రాణామహం శశి ॥ 10-21 ॥

వేదానాం సామవేదోత్తసి దేవానామస్మి వాసవః ।
ఇంద్రియాణాం మనశ్చస్మి భూతానామస్మి చేతనా ॥ 10-22 ॥

రుద్రాణాం శంకరశ్చస్మి విత్తేశో యక్షరక్షసాం ।
వసూనాం పావకశ్చస్మి మేరుః శిఖరిణామహం ॥ 10-23 ॥

పురోధసాం చ ముఖ్యం మాం విధి పార్థ బృహస్పతిం ।
సేనానీనామహం స్కూదః సరసామస్మి సాగరః ॥ 10-24 ॥

మహార్షీణాం భృగురహం గిరామస్మృకమక్షరం ।
యజ్ఞానాం జపయజ్ఞోత్తసి స్థావరాణాం హిమాలయః ॥ 10-25 ॥

అశ్వత్థః సర్వపృష్ఠాణాం దేవర్షీణాం చ నారదః ।
గంధర్వాణాం చిత్రరథః సిద్ధానాం కపిలో మునిః ॥ 10-26 ॥

ఉచ్ఛ్వాశ్రవసమశ్యానాం విధి మామమృతోద్భవం ।
ఐరావతం గజేంద్రాణాం నరాణాం చ నరాధిపం ॥ 10-27 ॥

అయుధానామహం వజ్రం ధేనూనామస్మి కామధుక్ ।
ప్రజనశ్చస్మి కందర్పః సర్వాణామస్మి వాసుకిః ॥ 10-28 ॥

అనంతశ్చస్మి నాగానాం వరుణో యాదసామహం ।
పితృగాణామర్యమా చస్మి యమః సంయమతామహం ॥ 10-29 ॥

ప్రఘోదశ్చస్మి దైత్యానాం కాలః కలయతామహం ।
మృగాణాం చ మృగేంద్రోత్తసి హం వైనతేయశ్చ పణ్ణిణాం ॥ 10-30 ॥

పవనః పవతామస్ని రామశ్చప్రతిభుతామహం ।
 రమణాం మకరశ్చస్ని ప్రోతసామస్ని జాహ్నావీ ॥ 10-31 ॥
 సర్వామాదిరంతశ్చ మధ్యం చైవాహమర్జన ।
 అధ్యాత్మవిద్యా విద్యానాం వాదః ప్రవదతామహం ॥ 10-32 ॥
 అష్టరాణామకారో ఉస్మి ద్వంద్వః సామసికస్య చ ।
 అహమేవాష్టయః కాలో ధాతాహం విశ్వతోముఖః ॥ 10-33 ॥
 మృత్యుః సర్వహరశ్చాహమ్ ఉధృవశ్చ భవిష్యతాం ।
 కీర్తిః శ్రీర్వాక్ష నారీణాం స్ఫుతిర్గైధా ధృతిః షషమా ॥ 10-34 ॥
 బృహత్సామ తథా సామ్మాం గాయత్రీ ఛందసామహం ।
 మాసానాం మాగ్ధశీర్షో ఉహమ్ బుతునాం కుసుమాకరః ॥ 10-35 ॥
 దూయతం చలయతామస్ని తేజస్తేజస్యినామహం ।
 జయోఽస్మి వ్యవసాయోఽస్మి సత్యం సత్యవతామహం ॥ 10-36 ॥
 వృష్టినాం వాసుదేవో ఉస్మి పాండవానాం ధనంజయః ।
 మనీనామప్యహం వ్యాసః కవీనాముఖనా కవిః ॥ 10-37 ॥
 దండో దమయతామస్మి నీతిరస్మి జిగీషతాం ।
 పౌనం చైవాస్మి గుహ్యనాం జ్ఞానం జ్ఞానవతామహం ॥ 10-38 ॥
 యచ్చాపి సర్వభూతానాం బీజం తదహమర్జన ।
 న తదస్తి వినా యత్ స్వాత్ మయా భూతం చరాచరం ॥ 10-39 ॥
 వాంతో ఉస్తి మమ దివ్యానాం విభూతీనాం పరంతప ।
 ఏష తూఢైవతః ప్రోక్తో విభూతేర్యస్తరో మయా ॥ 10-40 ॥
 యద్యద్విభూతిమత్యత్యం శ్రీమద్బార్ధితమేవ వా ।
 తత్తదేవావగచ్ఛ త్వం మమ తేజోఽంశసంభవం ॥ 10-41 ॥

అథవా బహువైతేన కిం జ్ఞాతేన తవార్జున ।
 విష్ణుభ్యాహమిదం కృత్స్నమ్ ఏకాంశేన స్థితో జగత్ ॥ 10-42 ॥

ఓం తత్తత్త

ఇతి శ్రీమద్భగవదీతాము ఉపనిషత్స్య బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జునసంవాదే విభూతియోగో నామ
 దశమోఽధ్యాయః
 ***

అం వికోన్లు_భ్ర్యాయః
విష్ణుపిన్లునొనుః

అర్ణున క్షఫిచ -

మదనుగ్రహయ పరమం గుహ్యమధ్యత్నసంజ్ఞితం ।
యత్యయోక్తం వచస్తేన మోహోయం విగతో మమ ॥ 11-1 ॥

భవాప్యయో హి భూతానాం ప్రశ్నతో విష్టరశో మయా ।
త్వత్తః కమలపత్రాష్ట మాహోత్యమపి చావ్యయం ॥ 11-2 ॥

ఏవమేతద్వధాత్త త్వమ్ ఆత్మానం పరమేశ్వర ।
ద్రష్టుమిచ్ఛామి తే రూపమ్ ఐశ్వరం పురుషోత్తము ॥ 11-3 ॥

మన్యసే యది తచ్ఛక్యం మయా ద్రష్టుమితి ప్రభో ।
యోగేశ్వర తతో మే త్వం దర్శయాత్మానమవ్యయం ॥ 11-4 ॥

శ్రీభ్రగువిసువిచ -

పశ్య మే పార్థ రూపాణి శతశోఽధ సహాప్తః ।
నానావిధాని దివ్యాని నానావర్ణాకృతీని చ ॥ 11-5 ॥

పశ్యాదిత్యాన్ వసున్ రుదాన్ అశ్వినో మరుతస్తథా ।
బహున్యదృష్టపూర్వాణి పశ్యాశ్వర్యాణి భారత ॥ 11-6 ॥

ఇష్టైకస్తం జగత్ప్రత్యుం పశ్యాద్య సచరాచరం ।
మమ దేహా గుడాకేశ యచ్ఛాన్యద్ ద్రష్టుమిచ్ఛసి ॥ 11-7 ॥

న తు మాం శక్యసే ద్రష్టుమ్ అనేనైవ స్వచ్ఛమా ।
దివ్యం దదామి తే చక్షుః పశ్య మే యోగమైశ్వరం ॥ 11-8 ॥

సంజయు క్షఫిచ -

ఏవముక్క్య తతో రాజన్ మహాయోగేశ్వరో హరిః ।
దర్శయామాస పార్థాయ పరమం రూపమైశ్వరం ॥ 11-9 ॥

అనేకవక్రనయనమ్ అనేకాద్యతదర్శనం ।
అనేకదివ్యాభరణం దివ్యానేకోద్యతాయుధం ॥ 11-10 ॥

దివ్యమాల్యంబరధరం దివ్యగంధామలేపనం ।
సర్వాశ్వర్యమయం దేవమ్ అనంతం విశ్వతోముఖం ॥ 11-11 ॥

దివి సూర్యసహస్రస్య భవేద్యగపదుథితా ।
యది భాస్పదృషీ సా స్యాత్ భాసప్తస్య మహాత్మనః ॥ 11-12 ॥

తత్త్రైకస్తం జగత్ప్రత్యుం ప్రవిభక్తమనేకథా ।
అపశ్యదేవదేవస్య శరీరే పాండవస్తదా ॥ 11-13 ॥

తతః స విస్కుయావిష్టో హృష్టరోమా ధనంజయః ।
ప్రణమ్య శిరసా దేవం కృతాంజలిరభాషత ॥ 11-14 ॥

అర్ణున క్షఫిచ -

పశ్యామి దేవాంస్తవ దేవ దేహా
సర్వాంప్తథా భూతవిశేషసంఘాన్ ।
బ్రహ్మాణామీశం కమలాసనస్తమ్
బుషీంశ్చ సర్వానురగాంశ్చ దివ్యాన్ ॥ 11-15 ॥

అనేకబాహుదరవక్రనేతం
పశ్యామి త్యాం సర్వతోఽనంతరూపం ।
నాంతం న మధ్యం న పునస్తవాదిం
పశ్యామి విశ్వేశ్వర విశ్వరూప ॥ 11-16 ॥

52

53

కిరిటినం గదినం చక్రిణం చ
 తేజోరాశిం సర్వతో దీపిమంతం ।
 పశ్యామి త్వాం దుర్మిరీక్షయం సమంతాద
 దీప్తానలార్గుద్యతిమప్రమేయం ॥ 11-17 ॥
 త్వమష్టరం పరమం వేదితవ్యం
 త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానం ।
 త్వమవ్యయః శాశ్వతధర్మగోప్త్రా
 సనాతనస్యం పురుషో మతో మే ॥ 11-18 ॥
 అనాదిమధ్యంతమనంతవిర్యమ్
 అనంతబాహుం శశిసూర్యనేత్రం ।
 పశ్యామి త్వాం దీప్తపుతాశవక్త్రం
 స్వతేజసా విశ్వమిదం తపంతం ॥ 11-19 ॥
 ద్వావాప్యథివ్యోరిదమంతరం హా
 వ్యాప్తం త్వయైకేన దిశశ్చ సర్వాః ।
 దృష్ట్యుద్భుతం రూపముగ్రం తవేదం
 లోకత్రయం ప్రవ్యథితం మహాత్మాన్ ॥ 11-20 ॥
 అమీ హా త్వాం సురసంఘా విశంతి
 కేచిద్వితాః ప్రాంజలయో గృణంతి ।
 స్వస్తిత్యక్త్వా మహార్షిస్థాప్తసంఘాః
 స్తువంతి త్వాం స్తుతిభిః పుష్టులాభిః ॥ 11-21 ॥
 రుద్రాదిత్వా వసవో యే చ సాధ్యా
 విశ్వేశ్వరీనో మరుతశ్చోష్మపూషాశ్చ ।
 గంధర్వయ్యాసురస్థాప్తసంఘా
 వీషంతే త్వాం విస్మృతాశ్వేవ సర్వే ॥ 11-22 ॥

రూపం మహాత్మే బహువక్త్రానైత్రం
 మహాబాహెలా బహుబాహూరుపాదం ।
 బహూరదరం బహుదంష్ట్రాకరాలం
 దృష్ట్యౌ లోకాః ప్రవ్యథితాస్తథాహం ॥ 11-23 ॥
 నభఃస్పుషం దీప్తమనేకవర్ణం
 వ్యాత్మాననం దీప్తవిశాలనేత్రం ।
 దృష్ట్యౌ హా త్వాం ప్రవ్యథితాంతరాత్మా
 ధృతిం న విందామి శమం చ విష్ణో ॥ 11-24 ॥
 దంష్ట్రాకరాలాని చ తే ముఖాని
 దృష్ట్యైవ కాలానలసన్నిభాని ।
 దిశో న జానే న లభే చ శర్మ
 ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ॥ 11-25 ॥
 అమీ చ త్వాం ధృతరాష్ట్రస్య పుత్రాః
 సర్వే సమైవావనిపాలసంశ్లేః ।
 భీష్మోద్రోణాః సూతపుత్రస్తథాసౌ
 సహస్రదీష్మేరపి యోధముఖ్యోః ॥ 11-26 ॥
 వత్రాణి తే త్వాదిమాణా విశంతి
 దంష్ట్రాకరాలాని భయానకాని ।
 కేచిద్విలగ్నా దశనాంతరేషు
 సందృష్టంతే చూర్ధుతైరుత్తమాంగైః ॥ 11-27 ॥
 యథా నదీనాం బహవోఽమృవేగాః
 సముద్రమేవాభిముఖా ద్రవంతి ।
 తథా తవామీ నరలోకవీరా
 విశంతి వత్రాణాభివిజ్యలంతి ॥ 11-28 ॥

యథా ప్రదీపుం జ్యలనం పతంగా
 విశంతి నాశాయ సమృద్ధవేగాః ।
 తటైవ నాశాయ విశంతి లోకాః
     తవాపి వక్రాణి సమృద్ధవేగాః ॥ 11-29 ॥
 లేలిహ్యనే గ్రసమానస్మమంతాత్
     లోకాన్ సమగ్రాన్ వదనైర్జలద్భుః ।
 తేజోభిరాపూర్వ జగత్పుమగ్రం
     భాసప్తవోగ్రాః ప్రతపంతి విష్ణో ॥ 11-30 ॥
 అభ్యాహి మే కో భవానుగ్రరూపా
     నమోఽస్తు తే దేవవర ప్రసీద ।
 విజ్ఞాతుమిచ్ఛామి భవంతమాద్యం
     న హి ప్రజానామి తవ ప్రవుత్తిం ॥ 11-31 ॥
శ్రీభగ్వవీసువీచ -
 కాలోఽస్మి లోకషయకృత్పువృద్ధో
     లోకాన్ సమాహార్తుమిహ ప్రవృత్తః ।
 బుమతేఉసి త్యాం న భవిష్యంతి సర్వే
     యేఉవస్థితాః ప్రత్యనీకేమ యోధాః ॥ 11-32 ॥
 తస్మాత్యముత్తిష్ఠ యశో లభస్య
     జిత్యా శత్రుాన్ భంజ్య రాజ్యం సమృద్ధం ।
 మయైవైతే నిహతాః పూర్వమేవ
     నిమిత్తమాత్రం భవ సవ్యసాచిన్ ॥ 11-33 ॥
 ద్రోణం చ భీష్మం చ జయద్రథం చ
     కర్ణం తథాన్యానపి యోధవీరాన్ ।
 సుయా హతాంస్యం జహి మా వ్యధిష్టా
     యుధ్యస్వ జేతాసి రణం సపత్నాన్ ॥ 11-34 ॥

సంజయు కువీచ -
 ఏతచ్ఛుత్యా వచనం కేశవస్య
     కృతాంజలిర్మేషమానః కిరిటీ ।
 నమస్కృత్యా భూయ ఏవాహ కృష్ణం
     సగద్గదం భీతభీతః ప్రజామ్య ॥ 11-35 ॥
అర్ణువు కువీచ -
 స్తానే హృషికేశ తవ ప్రకీర్త్య
     జగత్ప్రహృష్యత్యమరజ్యతే చ ।
 రష్ణంసి భీతాని దిశో ద్రవంతి
     సర్వే నమస్యంతి చ సిద్ధసంఘాః ॥ 11-36 ॥
 కస్మాత్పు తే న నమేరన్మహాత్మున్
     గరీయసే బ్రహ్మణోఽప్యాదికట్రే ।
 అనంత దేవేశ జగన్నివాస
     త్వమష్టరం సదసత్ తత్పరం యత్ ॥ 11-37 ॥
 త్వమాదిదేవః పురుషః పురాణః
     త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానం ।
 వేత్తాసి వేద్యం చ పరం చ ధామ
     త్వయా తతం విశ్వమనంతరూప ॥ 11-38 ॥
 వాయుర్యమోఽగ్నిర్వరుణాశ్వశాంకః
     ప్రజాపతిష్యం ప్రపితామహాశ్చ ।
 నమో నమస్తేఉస్తు సహప్రకృత్యః
     పునశ్చ భూయోఽపి నమో నమస్తే ॥ 11-39 ॥

సమః పురస్తాదథ పృష్టతత్త్వే
 నమోఽస్తు తే సర్వత ఏవ సర్వ ।
 అనంతవీర్యామితవిక్రమస్వం
 సర్వం సమాప్తిషి తతోఽని సర్వః ॥ 11-40 ॥

 సభేతి మత్యా ప్రసభం యదుక్తం
 హో కృష్ణ హో యదవ హో సభేతి ।
 అజానతా మహిమానం తవేదం
 మయా ప్రమాదాత్మణయేన వాః ॥ 11-41 ॥

 యచ్ఛావహసార్థమసత్పుతోఽని
 విహారశయ్యాసనబోజనేము ।
 ఏకోఽధవాప్యచ్యత తత్పుముక్షం
 తత్క్షామయే త్యామహమప్రమేయం ॥ 11-42 ॥

 పితాసి లోకస్య చరాచరస్య
 త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురుగ్గరీయాన్ ।
 న త్వత్పమోఽప్యభ్యధికః కుతోఽన్యో
 లోకతమేఽప్యప్రతిమప్రభావ ॥ 11-43 ॥

 తస్మాత్ప్రణమ్య ప్రణిధాయ కాయం
 ప్రసాదయే త్యామహమీశమీడ్యం ।
 పితేవ పుత్రస్య సభేవ సభ్యుః
 ప్రియః ప్రియాయార్థసి దేవ సోధుం ॥ 11-44 ॥

 అదృష్టపూర్వం హృషితోఽస్మిదృష్టౌ
 భయేన చ ప్రవ్యధితం మనో మే ।
 తదేవ మే దర్శయ దేవ రూపం
 ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ॥ 11-45 ॥

కిరీటిసం గదినం చక్రహస్తం
 ఇచ్ఛామి త్వాం ద్రష్టమహం తఫైవ ।
 తేవై రూపేణ చతుర్భజేన
 సహప్రభాపో భవ విశ్వమూర్తే ॥ 11-46 ॥

శ్రీభగ్విసువీచ -
 మయా ప్రసన్నేన తవార్జనేదం
 రూపం పరం దర్శితమాత్మయోగాత్ ।
 తేజోమయం విశ్వమనంతమాద్యం
 యన్నే త్వదన్యేన న దృష్టపూర్వం ॥ 11-47 ॥

 న వేదయజ్ఞాధ్యయనైర్వై దాన్వః
 న చ త్రియాభిర్వ తపోభిరుగ్రైః ।
 ఏవంరూపః శక్య ఆహం సృలోకే
 ద్రష్టం త్వదన్యేన కురుప్రవీర ॥ 11-48 ॥

 మా తే వ్యధా మా చ విమూడభావో
 దృష్టౌ రూపం ఘోరమీదృజ్గైమేదం ।
 వ్యపేతభీః ప్రీతమనాః పునస్యం
 తదేవ మే రూపమిదం ప్రపశ్య ॥ 11-49 ॥

సంజయ ఉవీచ -
 ఇత్యర్థం వాసుదేవప్సథోక్ష్య
 స్వకం రూపం దర్శయామాస భూయః ।
 ఆశ్వసయామాస చ భీతమేనం
 భూత్యా పునః సౌమ్యవపుర్వహోత్సా ॥ 11-50 ॥

అర్ణున క్షపిచ -

దృష్టేదం మానుషం రూపం తవ సౌమ్యం జనార్థన |
శదానీమస్తై సంపుత్తః సచేతాః ప్రకృతిం గతః || 11-51 ||

శ్రీభగ్వవిసువిచ -

సుమద్రర్మమిదం రూపం దృష్టవానసి యన్నమ |
దేవా అప్యస్య రూపస్య నిత్యం దర్శనకాంజీణః || 11-52 ||

నాహం వేదైర్వ తపసా న దానేన న చేజ్యయా |
శక్య ఏవంవిధో ద్రష్టుం దృష్టవానసి మాం యథా || 11-53 ||

భక్త్య త్వనవ్యయా శక్య అహమేవంవిధో_ర్జున |
జ్ఞాతుం ద్రష్టుం చ తత్సైన ప్రవేష్టుం చ పరంతప || 11-54 ||
మత్సుర్కుత్ మత్సురమో మద్భుత్సః సంగవర్జితః |
నిరైరస్సర్వభూతేము యస్య మామేతి పాండవ || 11-55 ||

ఓం తత్తుత్

ఇతి శ్రీమద్గవద్గీతాసు ఉపనిషత్స్య బ్రహ్మవిద్యాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జునసంవాదే విశ్వరూపదర్శనయోగో నామ
ఏకాడశో_ధ్యాయః

***

అర్ణున క్షపిచ -

ఏవం సతతయుక్తా యే భక్తాస్యం పర్యాపాసతే |
యే చాప్యక్షరమవ్యక్తం తేషాం కే యోగవిత్తమాః || 12-1 ||

శ్రీభగ్వవిసువిచ -

మయ్యావేశ్య మనో యే మాం నిత్యయుక్తా ఉపాసతే |
శ్రద్ధయా పరయోపేతాః తే మే యుక్తతమా మతాః || 12-2 ||

యే త్వజ్ఞరమనిరైశ్యమ్ అవ్యక్తం పర్యాపాసతే |
సర్వతగమచింత్యం చ కూటస్థమచలం ధ్రువం || 12-3 ||

సన్నియమ్యందియగ్రామం సర్వత సమబుద్ధయః |
తే ప్రాపువంతి మామేవ సర్వభూతహాతే రతాః || 12-4 ||

కైశో_ధికతరస్తైషామ్ అవ్యక్తసక్తచేతసాం |
అవ్యక్తా హి గతిర్భఃభం దేహవద్భురవాప్యతే || 12-5 ||

యే తు సర్వాణి కర్మాణి మయి సప్న్యస్య మత్సరాః |
అనవ్యేవైవ యోగేన మాం ధ్యాయంత ఉపాసతే || 12-6 ||

తేషామహం సముద్ధర్తా మృత్యుసంసారసాగరాత్ |
భవామి నచిరాత్మార్థ మయ్యావేశితచేతసాం || 12-7 ||

మయ్యేవ మన ఆధత్య మయి బుద్ధిం నివేశయ |
నివసిష్యసి మయ్యేవ అత ఊర్భ్యం న సంశయః || 12-8 ||

అథ చిత్తం సమాధాతుం న శక్మోషి మయి స్థిరం ।
 అభ్యాసమోగేన తతో మామిచ్ఛాప్తుం ధనంజయు ॥ 12-9 ॥

 అభ్యాసేత్త ప్యసమర్థోత్త సి మత్సర్వపరమో భవ ।
 మదర్థమపి కర్మణి కుర్వన్నిధిమవాప్యసి ॥ 12-10 ॥

 అభైతదప్యశక్తోత్త సి కర్తుం మద్యోగమాశ్రితః ।
 సర్వకర్మపలత్యాగం తతః కురు యతాత్మవాన్ ॥ 12-11 ॥

 శ్రేయో హి జ్ఞానమభ్యాసాత్ జ్ఞానాధ్యానం విశిష్యతే ।
 ధ్యానాత్మర్మపలత్యాగః త్యాగాచ్ఛాంతిరనంతరం ॥ 12-12 ॥

 అద్వేష్ట సర్వభూతానాం మైత్రః కరుణ ఏవ చ ।
 నిర్గమో నిరహంకారః సమదుఃఖసుఖః క్షమీ ॥ 12-13 ॥

 సంతుష్టపుతతం యోగీ యతాత్మా దృఢనిశ్చయః ।
 మయ్యార్పితమనోబుధిః యో మధ్భక్తః స మే ప్రియః ॥ 12-14 ॥

 యస్మాన్వోద్విజతే లోకో లోకాన్వోద్విజతే చ యః ।
 హర్షమర్హభయోద్వ్యగేః ముక్తో యస్స చ మే ప్రియః ॥ 12-15 ॥

 అవపేక్షశ్చచిర్భక్ష ఉదాసీనో గతవ్యధః ।
 సర్వారంభపరిత్యాగీ యో మద్భక్తప్స మే ప్రియః ॥ 12-16 ॥

 యో న హృష్యతి న ద్వేష్టి న శోచతి న కాంక్షతి ।
 పుభాపుభపరిత్యాగీ భక్తిమాన్యస్ప మే ప్రియః ॥ 12-17 ॥

 సమశ్శత్తో చ మిత్రే చ తథా మానాపమానయోః ।
 శీతోష్ణముఖదుఃఖేషు సమస్యంగవివర్జితః ॥ 12-18 ॥

తుల్యనిందాస్తుతిర్మానీ సంతుష్టో యేన కేనచిత్ ।
 అనికేతః స్థిరమతిః భక్తిమాన్మై ప్రియో నరః ॥ 12-19 ॥

 యే తు ధర్మమ్యతమిదం యథోక్తం పర్యపాసతే ।
 శ్రద్ధధానా మత్సరమా భక్తాస్తోత్తివ మే ప్రియాః ॥ 12-20 ॥

ఓం తత్తత్

ఇతి శ్రీమద్భగవదీతాసు ఉపనిషత్పు బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జునసంవాదే భక్తియోగో నామ
 ధ్యాదశోత్రధ్యాయః
 ***

అన్న తృయోవశాల భైయుః
జీత్తేత్తేత్తుజ్ఞవిభాగయోగః

అర్పున క్షమిచ్ -

ప్రకృతిం పురుషం చైవ జ్ఞేత్తుం జ్ఞేత్తజ్ఞమేవ చ |
ఏతద్వేదితుమిచ్ఛామి జ్ఞానం జ్ఞేయం చ కేశవ || 13-1 ||

శ్రీభగ్వమీసుమిచ్ -

ఇదం శరీరం కౌంతేయ జ్ఞేత్తమిత్యభిధీయతే |
ఏతద్వో వేత్తి తం ప్రాహులః జ్ఞేత్తజ్ఞ ఇతి తద్విదః || 13-2 ||

జ్ఞేత్తజ్ఞం చాపి మాం విధ్మి సర్వజ్ఞేత్తము భారత |
జ్ఞేత్తజ్ఞేత్తజ్ఞయోర్జ్ఞానం యత్తజ్ఞానం మతం మమ || 13-3 ||

తత్ జ్ఞేత్తం యచ్చ యాదృక్ యద్వికారి యతచ్చ యత్ |
స చ యో యత్ప్రభావశ్చ తత్పమాసేన మే శృం || 13-4 ||

బుషిభిర్భుపలథా గితం చందోభిర్యవిధైః పృథక్ |
బ్రహ్మమాత్రపద్మశైవ హేతుమధ్మర్యవిశ్ిత్తైః || 13-5 ||

మహాభూతాన్యహంకారో బుధ్మిరవ్యక్తమేవ చ |
ఇంద్రియాణి దశ్మకం చ పంచ చేంద్రియగోచరాః || 13-6 ||

ఇచ్చా ద్వేషస్ముఖం దుఃఖం సంఘాతశ్చేతనా ధృతిః |
ఏతత్ జ్ఞేత్తం సమాసేన సవికారముదాహృతం || 13-7 ||

అమానిత్వమదంభిత్వమ్ అహింసా జ్ఞాంతిరార్జవం |
ఆచార్యపాసనం శాచం శైర్యమాత్మవినిగ్రహః || 13-8 ||

ఇంద్రియార్థేము వైరాగ్యమ్ అనహంకార ఏవ చ |
జన్మమృత్యుజరావ్యాధిదుఃఖదోషానుదర్శనం || 13-9 ||

అస్త్రిక్రసభిష్టంగః పుత్రదారగ్గపోదిము |
నిత్యం చ సమచిత్తత్వమ్ ఇష్టానిష్టోపపత్తిము || 13-10 ||
మయు చాన్యమోగేన భక్తిరవ్యభిచారిణీ |
వివిక్తదేశసేనిత్యమ్ అరతిర్జనసంసది || 13-11 ||

అధ్యాత్మజ్ఞాననిత్యత్వం తత్వజ్ఞానార్థదర్శనం |
ఏతత్ జ్ఞానమితి ప్రోక్తమ్ అజ్ఞానం యదతోఽన్యథా || 13-12 ||

జ్ఞేయం యత్తత్తువజ్ఞామి యత్ జ్ఞాత్యామృతమవ్యుతే |
అనాదిమత్పరం బ్రహ్మ న సత్తన్నాసదుచ్యతే || 13-13 ||

సర్వతః పాణిపాదం తత్ సర్వతోఽజ్ఞిరోముఖం |
సర్వతః ప్రుతిమలోకే సర్వమావృత్య తిష్ఠతి || 13-14 ||

సర్వేంద్రియగుణాభాసం సర్వేంద్రియవివర్జితం |
అస్తకం సర్వభృషైవ నిర్మణం గుణభోక్తు చ || 13-15 ||

బహిరంతశ్చ భూతానామ్ అచరం చరమేవ చ |
సూడ్ముత్యాతదనిజ్ఞేయం దూరస్థం చాంతికే చ తత్ || 13-16 ||

అవిభక్తం చ భూతేము విభక్తమివ చ స్థితం |
భూతభర్తు చ తద్ జ్ఞేయం గ్రసిష్టు ప్రభవిష్టు చ || 13-17 ||

జ్యోతిషామపి తజ్ఞ్యుతిః తమసః పరముచ్యతే |
జ్ఞానం జ్ఞేయం జ్ఞానగమ్యం హృది సర్వస్య విషీతం || 13-18 ||

ఇతి జ్ఞేత్తం తథా జ్ఞానం జ్ఞేయం చోక్తం సమాసతః |
మద్భూత ఏతద్వేజ్ఞాయ మద్భూవాయోపదర్యతే || 13-19 ||

ప్రకృతిం పురుషం చైవ విధ్యనాదీ ఉభావపి |
వికారాంశ్చ గుణాంజ్ఞైవ విధ్మి ప్రకృతిసంభవాన్ || 13-20 ||

కార్యకారణకర్తృత్వే హాతుః ప్రకృతిరుచ్యతే ।
 పురుషః సుఖదుఃఖానాం భోక్తుత్వే హాతురుచ్యతే ॥ 13-21 ॥
 పురుషః ప్రకృతిస్థా హి భుంక్తే ప్రకృతిజాన్మణాన్ ।
 కారణం గుణసంగోఽస్య సదసద్వీనిజన్మసు ॥ 13-22 ॥
 ఉపద్రవ్యామమంతా చ భర్తా భోక్తా మహేశ్వరః ।
 పరమాత్మేతి చాప్యక్తో దేహాస్మిన్మరుషః పరః ॥ 13-23 ॥
 య ఏవం వేత్తి పురుషం ప్రకృతిం చ గుణైస్పహ ।
 సర్వధా వర్తమానోఽపి న స భూయోఽభిజాయతే ॥ 13-24 ॥
 ధ్యానేనాత్మని పశ్యంతి కేచిదాత్మానమాత్మనా ।
 అన్యే సాంభ్యేన యోగేన కర్మయోగేన చాపరే ॥ 13-25 ॥
 అన్యే త్వేవమజూనంతః శ్రుత్యాన్యేభ్య ఉపాసతే ।
 తేఽపి చాతితరంత్యేవ మృత్యుం శ్రుతిపరాయణః ॥ 13-26 ॥
 యావత్స్యంజాయతే కించిత్ సత్యం స్తావరజంగమం ।
 జ్ఞేత్జ్ఞేత్జ్ఞసంయోగాత్ తద్విధి భరతర్భం ॥ 13-27 ॥
 సమం సర్వేషు భూతేషు తిష్ఠంతం పరమేశ్వరం ।
 వినశ్యత్స్యవినశ్యంతం యః పశ్యతి స పశ్యతి ॥ 13-28 ॥
 సమం పశ్యన్ హి సర్వత్ర సమవస్తితమీశ్వరం ।
 న హినస్యాత్మనాత్మానం తతో యాతి పరాం గతిం ॥ 13-29 ॥
 ప్రకృత్యేవ చ కర్మణి క్రియమాణాని సర్వః ।
 యః పశ్యతి తథాత్మానమ్ అకర్తారం స పశ్యతి ॥ 13-30 ॥
 యదా భూతపృథగ్యావమ్ ఏకషమనుపశ్యతి ।
 తత ఏవ చ విస్తారం బ్రహ్మ సంపద్యతే తదా ॥ 13-31 ॥

అనాదిత్యాన్నిర్మణాత్మాత్ పరమాత్మాయమవ్యయః ।
 శరీరస్థోఽపి కౌంతేయ న కరోతి న లిప్యతే ॥ 13-32 ॥
 యథా సర్వగతం సౌజ్ఞాయ్త ఆకాశం నోపలిప్యతే ।
 సర్వత్రావస్థాతో దేవా తథాత్మా నోపలిప్యతే ॥ 13-33 ॥
 యథా ప్రకాశయత్యేకః కృత్పుం లోకమిమం రవిః ।
 జ్ఞేత్రం జ్ఞేత్రి తథా కృత్పుం ప్రకాశయతి భారత ॥ 13-34 ॥
 జ్ఞేత్రజ్ఞేత్రజ్ఞయోరేవమ్ అంతరం జ్ఞానచడ్చపూ ।
 భూతప్రకృతిమోఙ్సం చ యే విదుర్యాంతి తే పరం ॥ 13-35 ॥

ఓం తత్తుత్

ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్పు బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే జ్ఞేత్రజ్ఞేత్రజ్ఞవిభాగయోగో నామ
 తయోదశోఽధ్యాయః
 ***

అన్న చతుర్భాగీం జ్ఞయః
సుముతయిభాగికోగుః

శ్రీభగ్వవేదింపిం

పరం భూయః ప్రవజ్యామి జ్ఞానానాం జ్ఞానముతమం ।
యద్ జ్ఞాత్యా మునయః సర్వే పరాం సిద్ధమితో గతాః ॥ 14-1 ॥

ఇదం జ్ఞానముపాశ్రిత్య మమ సాధర్మ్యమాగతాః ।
సర్వేషి నోపజాయంతే ప్రలయే న వ్యధంతి చ ॥ 14-2 ॥

మమ యోనిర్వహాద్ర్వహ్య తస్మిన్నర్భం దధామ్యహం ।
సంభవస్పర్యభూతానాం తతో భవతి భారత ॥ 14-3 ॥

సర్వయోనిషు కొంతేయ మూర్తయస్పంభవంతి యాః ।
తాసాం బ్రహ్మ మహాద్వైనిః అహం బీజప్రదః పితా ॥ 14-4 ॥

సత్యం రజస్తమ ఇతి గుణాః ప్రకృతిసంభవాః ।
నిబధ్వంతి మహోబాపో దేహి దేహినమవ్యయం ॥ 14-5 ॥

తత్ సత్యం నిర్వలత్యాత్ ప్రకాశకమనామయం ।
సుఖసంగేన బధ్వాతి జ్ఞానసంగేన చానఫు ॥ 14-6 ॥

రజో రాగాత్కం విధి తృష్ణాసంగసముద్భవం ।
తన్నిబధ్వాతి కొంతేయ కర్మసంగేన దేహినం ॥ 14-7 ॥

తమస్యజ్ఞానజం విధి మోహనం సర్వదేహినాం ।
ప్రమాదాలస్యనిద్రాభిః తన్నిబధ్వాతి భారత ॥ 14-8 ॥

సత్యం సుభే సంజయతి రజః కర్మణి భారత ।
జ్ఞానమావృత్య తు తమః ప్రమాదే సంజయత్యత ॥ 14-9 ॥

రజస్తమజ్ఞాభిభూయ సత్యం భవతి భారత ।
రజస్పత్యం తమశైవ తమస్పత్యం రజస్తథా ॥ 14-10 ॥

సర్వద్వారేషు దేహోఽస్మిన్ ప్రకాశ ఉపజాయతే ।
జ్ఞానం యదా తదా విద్యాత్ వివృద్ధం సత్యమిత్యత ॥ 14-11 ॥

లోభః ప్రవృత్తిరారంభః కర్మణామశమస్యుహః ।
రజస్యేతాని జాయంతే వివృద్ధే భరతర్భ ॥ 14-12 ॥

అప్రకాశోఽప్రవృత్తిశ్చ ప్రమాదో మోహ ఏవ చ ।
తమస్యేతాని జాయంతే వివృద్ధే కురునందన ॥ 14-13 ॥

యదా సత్యే ప్రవృద్ధే తు ప్రలయం యాతి దేహభృత్ ।
తదోత్తమవిదాం లోకాన్ అమలాస్పతిపద్యతే ॥ 14-14 ॥

రజసి ప్రలయం గత్యా కర్మసంగిషు జాయతే ।
తథా ప్రలీనస్తమసి మూర్తయోనిషు జాయతే ॥ 14-15 ॥

కర్మణస్పృకృతస్యాహలుః సాత్మ్యికం నిర్వలం ఫలం ।
రజస్సు ఫలం దుఃఖమ్ అజ్ఞానం తమసః ఫలం ॥ 14-16 ॥

సత్యాత్మంజాయతే జ్ఞానం రజసో లోభ ఏవ చ ।
ప్రమాదమోహా తమసో భవతోఽజ్ఞానమేవ చ ॥ 14-17 ॥

ఊర్ధ్వం గచ్ఛంతి సత్యస్థా మధ్యే తిష్ఠంతి రాజసాః ।
జఘువ్యగుణమృతిస్థా అధో గచ్ఛంతి తామసాః ॥ 14-18 ॥

వాన్యం గుణేభ్యః కర్తారం యదా ప్రష్టామపశ్యతి ।
గుణేభ్యశ్చ పరం వేత్తి మధ్యవం సోఽధిగచ్ఛతి ॥ 14-19 ॥

గుణానేతానతీత్య త్రీన్ దేహీ దేహసముద్భవాన్ ।
జన్మమృత్యజరాదుఃఖైః విముక్తోఽమృతమస్యతే ॥ 14-20 ॥

అర్ణవ శాఖ -

కైరింగైష్టిమ్మణానేతాన్ అతీతో భవతి ప్రభో ।
కిమాచారః కథం చైతాన్ త్రిన్ గుణానతిపర్తతే ॥ 14-21 ॥

శ్రీభగ్వవిసువిశ -

ప్రకాశం చ ప్రవృత్తిం చ మోహమేవ చ పాండవ ।
న ద్వేషి సంప్రవృత్తాని న నివృత్తాని కాండ్జతి ॥ 14-22 ॥
ఉదాసీనవదాసీనో గుణైర్యో న విచాల్యతే ।
గుణా వర్తంత ఇత్యేవం యోఉవతిష్ఠతి నేంగతే ॥ 14-23 ॥
సమదుఃఖస్ఫుషః సమలోష్టోశ్కాంచనః ।
తుల్యప్రియాప్రియో ధీరః తుల్యనిందాత్మసంస్తుతిః ॥ 14-24 ॥
మానాపమానయోస్తుల్యః తుల్యో మిత్రారిపణ్ణయోః ।
సర్వారంబపరిత్యాగి గుణాతీతః స ఉచ్యతే ॥ 14-25 ॥
మాం చ యోఉవ్యధిచారేణ భక్తియోగేన సేవతే ।
స గుణాన్ సమతీత్యేతాన్ బ్రహ్మాభాయాయ కల్పతే ॥ 14-26 ॥
బ్రహ్మాణో హి ప్రతిష్టాహామ్ అమృతస్యావ్యయస్య చ ।
శాశ్వతస్య చ ధర్మస్య సుఖప్రేకాంతికస్య చ ॥ 14-27 ॥

ఓం తత్త్వం

ఇతి శ్రీమద్బగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే గుణత్రయవిభాగయోగో
నామ చతుర్థోఽధ్యాయః
***

అభ్య ఏలచ్చవీజోఽభ్యుః
పురుషోత్తమ్యోగుః

శ్రీభగ్వవిసువిశ -

ఊర్ధ్వమూలమధఃశాఖామ్ అశ్వత్తం ప్రాపురవ్యయం ।
చందాంసి యస్య పర్మాని యస్తం వేద స వేదవిత్ ॥ 15-1 ॥

అధశోర్ధ్వం ప్రస్పతాస్తస్య శాఖా
గుణాప్రవృద్ధా విషయప్రవాలాః ।
అధశ్చ మూలాన్యనుసంతతాని
కర్మానుబంధీని మనుష్యలోకే ॥ 15-2 ॥

న రూపమస్యహ తథోపలభ్యతే
నాంతో న చాదిర్మ చ సంప్రతిష్ఠా ।
అశ్వత్తమేనం సువిరూఢమూలం
అసంగశస్తోణ దృఢేన చిత్ర్య ॥ 15-3 ॥

తతః పదం తత్పరిమార్గితవ్యం
యస్మిన్నగతా న నివర్తంతి భూయః ।
తమేవ చాద్యం పురుషం ప్రపద్యే ।
యతః ప్రవృత్తిః ప్రస్పతా పురాణీ ॥ 15-4 ॥

నిర్మానమోహో జితసంగదోషా
అధ్యాత్మనిత్యా వినివృత్తకామః ।
ద్వంద్యార్థముక్తస్ఫురుధుఃఖసంజ్ఞే
గచ్ఛంత్యమూర్ఖాః పదమవ్యయం తత్ ॥ 15-5 ॥

న తద్భాసయతే సూర్యో న శశాంకో న పావకః ।
 యద్గత్వా న నివర్తంతే తద్దామ పరమం మమ ॥ 15-6 ॥
 మమైవాంశో జీవలోకే జీవభూతస్నానాతనః ।
 మనఃషష్ఠోనీంద్రియాణి ప్రకృతిస్థాని కర్మతి ॥ 15-7 ॥
 శరీరం యదవాష్టోతి యచ్చపుణ్యత్రామతీశ్వరః ।
 గృహీత్వైతాని సంయాతి వాయుర్గంధానివాశయాత్ ॥ 15-8 ॥
 శ్రోత్రం చడ్డుః స్పృశ్యనం చ రసనం ఫ్రూణమేవ చ ।
 అధిష్టాయ మనశ్శాయం విషయానుపనేవతే ॥ 15-9 ॥
 ఉత్రామంతం స్థితం వాపి భుంజానం వా గుణాన్వితం ।
 విమూర్ధా నానుపశ్యంతి పశ్యంతి జ్ఞానచడ్డుషః ॥ 15-10 ॥
 యతంతో యోగినశైవం పశ్యంత్యాత్మన్యవష్టితం ।
 యతంతో_ఉ_ప్యకృతాత్మానో వైనం పశ్యంత్యచేతసః ॥ 15-11 ॥
 యదాదిత్యగతం తేజో జగద్భాసయతే_ఖిలం ।
 యచ్ఛంద్రమసి యచ్చాగ్నౌ తత్తేజో విద్ధి మామకం ॥ 15-12 ॥
 గామావిశ్య చ భూతాని ధారయామ్యహమోజనా ।
 పుష్టామి చొషధిస్పూర్వాః సోమో భూత్వా రసాత్మకః ॥ 15-13 ॥
 అహం వైశ్వానరో భూత్వా ప్రాణినాం దేహమాశ్రితః ।
 ప్రాణాపానసమాయుక్తః పచామ్యస్మం చతుర్యధం ॥ 15-14 ॥
 సర్వస్య చాహం హృది సన్నివిష్టో
     మత్తస్పృతిర్ జ్ఞానమహాహానంచ ।
 వేదైశ్చ సమైరహమేవ వేద్యో
     వేదాంతకృద్వేదవిదేవ చాహం ॥ 15-15 ॥

ద్వావిషో పురుషో లోకే జ్ఞరశ్చాజ్ఞర ఏవ చ ।
 జ్ఞరస్పూర్వాణి భూతాని కూటస్థో_జ్ఞర ఉచ్యతే ॥ 15-16 ॥
 ఉత్తమః పురుషప్త్వయ్యః పరమాత్మేత్యదహృతః ।
 యో లోకత్రయమావిశ్య బిభర్త్వయ్యయ రశశ్వరః ॥ 15-17 ॥
 యస్మాత్జ్ఞరమతీతో_హామ్ అజ్ఞరాదపి చోత్తమః ।
 అతో_ఉ_స్మి లోకే వేదే చ ప్రథితః పురుషోత్తమః ॥ 15-18 ॥
 యో మామేవమసమూర్ధో జానాతి పురుషోత్తమం ।
 స సర్వపిధ్యజతి మాం సర్వభావేన భారత ॥ 15-19 ॥
 ఇతి గుహ్యతమం శాప్రమ్ ఇదముక్తం మయానఘు ।
 ఏతద్యుద్ధా బుద్ధిమాన్ స్యాత్ కృతకృత్యశ్చ భారత ॥ 15-20 ॥

ఓం తత్త్వత

ఇతి శ్రీమద్బగవద్గీతాసు ఉపనిషత్స్య బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణరజున సంవాదే పురుషోత్తమయోగో నామ
 పంచదశో_ఉ_ధ్యాయః
 ****

అఖ్య వేరిణీఉ_భ్వీయుః
తైవిసురీంపిభ్వభాగికోగుః

శ్రీభగ్వవిసువిచ -

అభయం సత్యసంశుద్ధిః జ్ఞానమోగవ్యవస్థితిః ।
దానం దమశ్చ యజ్ఞశ్చ స్వాధ్యాయప్తప ఆర్జవం ॥ 16-1 ॥

అహింసా సత్యమక్రోధః త్యాగశ్శంతిరపైశునం ।
దయా భూతేష్టలోలుప్యం మార్గవం ప్రీరచాపలం ॥ 16-2 ॥

తేజః క్షమా ధృతిశ్శౌచమ్ అద్రోహూ నాతిమానితా ।
భవంతి సంపదం దైవిమ్ అభిజాతస్య భారత ॥ 16-3 ॥

దంభో దర్శో_భిమానశ్చ క్రోధః పారుష్యమేవ చ ।
అజ్ఞానం చాభిజాతస్య పార్థ సంపదమాసురీం ॥ 16-4 ॥

దైవి సంపద్యమోజ్ఞాయ నిబంధాయాసురీ మతా ।
మా శుచస్యంపదం దైవిమ్ అభిజాతో_సి పాండవ ॥ 16-5 ॥

ద్వ్యా భూతసర్గా లోకే_స్నిగ్ధ దైవ ఆసుర ఏవ చ ।
దైవో విస్తరశః ప్రోక్త ఆసురం పార్థ మే శృంగా ॥ 16-6 ॥

ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ జనా న విదురాసురాః ।
న శోచం నాపి చాచారో న సత్యం తేషు విద్యతే ॥ 16-7 ॥

అసత్యమప్రతిష్ఠం తే జగదాపురనీశ్వరం ।
అపరస్పరసంభూతం కిమన్యత్మామహైతుకం ॥ 16-8 ॥

ఏతాం దృష్టిమవష్టభ్య నష్టాత్మానో_ల్పబుద్ధయః ।
ప్రభవంత్యగ్రకర్మణః క్షయాయ జగతో_హితాః ॥ 16-9 ॥

కామమాశ్రిత్య దుష్మారం దంభమానమదాన్వితాః ।
మోహద్భోహిత్యాసద్రాహోన్ ప్రవర్తంతే_శుచిప్రతాః ॥ 16-10 ॥

చింతామపరిమేయం చ ప్రలయాంతాముపాశ్రితాః ।
కామోపభోగపరమా ఏతావదితి నిశ్చితాః ॥ 16-11 ॥

ఆశాపాశశత్రైర్భూద్ధాః కామక్రోధపరాయణాః ।
ఈఃహంతే కామభోగార్థమ్ అన్యాయేనార్థసంచయాన్ ॥ 16-12 ॥

ఇదమద్య మయా లబ్ధమ్ ఇమం ప్రాప్నేయ మనోరథం ।
ఇదమస్తీదమపి మే భవిష్యతి పునర్భవం ॥ 16-13 ॥

అసా మయా హతశ్శత్రుః హనిష్యే చాపరానపి ।
ఈశ్వరో_ఉ_హమహం భోగి సిద్ధో_ఉ_హం బలవాన్మాభీ ॥ 16-14 ॥

అధో_ఉ_భిజనవానస్మి కో_ఉ_నో_ఉ_స్తి సద్గుశో మయా ।
యజ్యే దాస్యామి మోదిష్య ఇత్యజ్ఞానవిమోహితాః ॥ 16-15 ॥

అనేకచిత్తవిభ్రాంతా మోహజాలసమావృతాః ।
ప్రస్తుతాః కామభోగేషు పతంతి నరకే_ఉ_శుచో ॥ 16-16 ॥

ఆత్మసంభావితాస్మృభ్యా ధనమానమదాన్వితాః ।
యజంతే నామయజ్ఞస్తే దంభేనావిధిపూర్వకం ॥ 16-17 ॥

అహంకారం బలం దర్శం కామం క్రోధం చ సంశ్రితాః ।
మామాత్మపరదేహేషు ప్రద్విషంతో_భ్యసూయకాః ॥ 16-18 ॥

తానహం ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్ ।
క్షిపామ్యజప్రమపుభాన్ ఆసురీష్యేవ యోనిషు ॥ 16-19 ॥

అసురీం యోనిమాపన్నా ముఢా జన్మని జన్మని ।
మామప్రాప్యేవ కొంతేయ తతో యాంత్యధమాం గతిం ॥ 16-20 ॥

త్రివిధం నరకస్యేదం ద్వారం నాశనమాత్మనః ।
 కామః క్రోధప్రథా లోభః తస్మాదేతత్త్రయం త్యజేత్ ॥ 16-21 ॥
 ఏతైర్యముక్షః కాంతేయ తమొద్యార్ప్రిభిర్భూరః ।
 ఆచరత్యాత్మనః శ్రేయః తతో యాతి పరాం గతిం ॥ 16-22 ॥
 యశ్శాప్తవిధిముత్పుజ్య వర్తతే కామకారతః ।
 న స సిద్ధిమవాప్యోతి న సుఖం న పరాం గతిం ॥ 16-23 ॥
 తస్మాచ్చాప్తం ప్రమాణం తే కార్యకార్యవ్యవస్థితా ।
 జ్ఞాత్వా శాప్తవిధానోక్తం కర్మ కర్తుమిహర్షసి ॥ 16-24 ॥

ఓం తత్త్వత్

ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్స్య బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణరూపసంవాదే దైవాసురసంపద్యభాగయోగో
 నామ షోడశోఽధ్యాయః
 ***

అఖ్య సప్తివీణలోఽభ్యోర్యః
 శ్రీభైత్రయవిభాగయోగః

అర్ణవ క్షేవిచ -

యే శాప్తవిధిముత్పుజ్య యజంతే శద్ధయాన్వితాః ।
 తేషాం నిష్టా తు కా కృష్ణ సత్యమాపో రజస్తమః ॥ 17-1 ॥

శ్రీభగ్విసీవిచ -

త్రివిధా భవతి శద్ధా దేహినాం సా స్వభావజా ।
 సాత్మ్యకీ రాజసీ చైవ తామసీ చేతి తాం శృఙు ॥ 17-2 ॥

సత్యామరూపా సర్వస్య శద్ధా భవతి భారత ।
 శద్ధామయోఽయం పురుషో యో యచ్ఛిదస్య ఏవ సః ॥ 17-3 ॥

యజంతే సాత్మ్యకా దేవాన్ యక్షరజ్ఞాంసి రాజసాః ।
 ప్రేతాన్మాతగణాంశ్చాన్యే యజంతే తామసా జనాః ॥ 17-4 ॥

అశాప్తవిహితం ఫోరం తప్యంతే యే తపో జనాః ।
 దంభాహంకారసంయుక్తాః కామరాగబలాన్వితాః ॥ 17-5 ॥

కర్మయంతశ్చరీరస్థం భూతగ్రామమచేతసః ।
 మాం చైవాంతశ్చరీరస్థం తాన్విద్యామరనిశ్చయాన్ ॥ 17-6 ॥

ఆహారస్యపి సర్వస్య త్రివిధో భవతి ప్రియః ।
 యజ్ఞస్తుపస్తుథా దానం తేషాం భేదమిమం శృఙు ॥ 17-7 ॥

ఆయుస్సుత్యబలారోగ్యసుఖప్రీతివర్ధనాః ।
 రస్యాస్మిగ్ంస్మిరా హృద్య ఆహారాః సాత్మ్యకప్రియః ॥ 17-8 ॥

కట్టవ్మలవణాత్యష్టతీష్టరూక్షవిదాహినః ।
 అహరా రాజసస్యష్టా దుఃఖోకామయప్రదాః ॥ 17-9 ॥
 యాతయామం గతరసం పూతి పర్యషితం చ యత్ ।
 ఉచ్చిష్టమపి చామేధ్యం భోజనం తామసప్రియం ॥ 17-10 ॥
 అఫలాకాంజీభిర్యజ్ఞో విధిదృష్టో య ఇజ్యతే ।
 యష్టవ్యమేవేతి మనః సమాధాయ స సాత్మికః ॥ 17-11 ॥
 అభిసంధాయ తు ఫలం దంభార్థమపి చైవ యత్ ।
 ఇజ్యతే భరతశ్రేష్ఠ తం యజ్ఞం విధి రాజసం ॥ 17-12 ॥
 విధిహీనమస్యష్టాన్ మంత్రహీనమద్జీణం ।
 శ్రద్ధావిరహితం యజ్ఞం తామసం పరిచక్షతే ॥ 17-13 ॥
 దేవద్విజగురుప్రాజ్ఞపూజనం శాచమార్ఘవం ।
 బ్రహ్మచర్యమహింసా చ శారీరం తప ఉచ్యతే ॥ 17-14 ॥
 అనుద్వేగకరం వాక్యం సత్యం ప్రియహితం చ యత్ ।
 స్వాధ్యయాభ్యసనం చైవ వాజ్గ్నయం తప ఉచ్యతే ॥ 17-15 ॥
 మనః ప్రసాదః సౌమ్యత్యం మౌనమాత్మవినిగ్రహః ।
 భావసంపుద్ధిరిత్యేతత తపో మానసముచ్యతే ॥ 17-16 ॥
 శ్రద్ధయా పరయా తప్తం తపస్తత్తులివిధం నరైః ।
 అఫలాకాంజీభిర్యజ్ఞో సాత్మికం పరిచక్షతే ॥ 17-17 ॥
 సత్కారమానపూజార్థం తపో దంభేన చైవ యత్ ।
 క్రియతే తదిహ ప్రోక్తం రాజసం చలమధ్రువం ॥ 17-18 ॥
 మూడుగ్రాహేణాత్మనో యత్పీడయా క్రియతే తపః ।
 పరస్యాత్మాదనార్థం వా తత్తమసముదాహాతం ॥ 17-19 ॥

దాతవ్యమితి యద్దానం దీయతే_నుపకారిణే ।
 దేశే కాలే చ పాత్రే చ తద్దానం సాత్మికం స్మృతం ॥ 17-20 ॥
 యత్తు ప్రత్యపకార్థం ఫలముద్దిశ్య వా పునః ।
 దీయతే చ పరిక్లిష్టం తద్దానం రాజసం స్మృతం ॥ 17-21 ॥
 అదేశకాలే యద్దానమ్ అపాత్రేభ్యశ్చ దీయతే ।
 అసత్కృతమవజ్ఞాతం తత్తమసముదాహాతం ॥ 17-22 ॥
 ఓంతత్పదితి నిర్దేశో బ్రహ్మాప్రివిధస్మృతః ।
 బ్రాహ్మణాప్రేన వేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చ విహితాః పురా ॥ 17-23 ॥
 తస్మాదోమిత్యదాహాత్య యజ్ఞదానతపఃక్రియః ।
 ప్రవర్తంతే విధానోక్తాః సతతం బ్రహ్మవాదినాం ॥ 17-24 ॥
 తదిత్యనభిసంధాయ ఫలం యజ్ఞతపఃక్రియః ।
 దానక్రియాశ్చ వివిధాః క్రియంతే మోజ్ఞకాంజీభిః ॥ 17-25 ॥
 సద్భావే సాధుభావే చ సదిత్యేతత్తుయుజ్యతే ।
 ప్రశస్తే కర్మణి తథా సచ్చబ్దః పార్థ యుజ్యతే ॥ 17-26 ॥
 యజ్ఞే తపసి దానే చ స్థితిః సదితే చోచ్యతే ।
 కర్మ చైవ తదర్థియం సదిత్యేవాభిధియతే ॥ 17-27 ॥
 అశ్రద్ధయా పుతుం దత్తం తపస్తపుం కృతం చ యత్ ।
 అసదిత్యచ్యతే పార్థ న చ తత్తేత్య నో ఇహ ॥ 17-28 ॥

ఓంతత్పద

ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాను ఉపనిషత్స్మృతి బ్రహ్మవిద్యాయాం
 యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జునసంవాదే శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగో నామ
 సప్తదళోధ్యాయః
 ****

అభు అష్టావీంశ్చై ద్వీయః
మొణ్డ్రప్రస్తోపద్మానః

అర్ణున కువిచ -

సన్మాపస్య మహాబాహూ తత్త్వమిచ్చామి వేదితుం |
త్యాగస్య చ హృషీకేశ పృథక్ కేశినిమూదన || 18-1 ||

శ్రీభగ్వవిసువిచ -

కామ్యానాం కర్మణాం న్యాసం సన్మాపం కవయో విదుః |
సర్వకర్మఫలత్యాగం ప్రాపున్యాగం విచష్ణణాః || 18-2 ||

త్యాజ్యం దోషదిత్యేకే కర్మ ప్రాపుర్కునీషిణాః |
యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యమితి చాపరే || 18-3 ||

నిశ్చయం శ్చాలు మే తత్త త్యాగే భరతసత్తమ |
త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్రు త్రివిధః సంప్రకీర్తితః || 18-4 ||

యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్ |
యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ పావనాని మనీషణాం || 18-5 ||

ఏతాన్యాపి తు కర్మణి సంగం త్యక్త్వా ఫలాని చ |
కర్తవ్యానీతి మే పాషా నిశ్చితం మతముత్తమం || 18-6 ||

నియతస్య తు సన్మాపః కర్మణో నోషపద్యతే |
మోహత్తస్య పరిత్యాగః తామసః పరికీర్తితః || 18-7 ||

దుఃఖమిత్యేవ యత్కర్మ కాయల్కేశభయాత్మజేత్ |
స కృత్యా రాజసం త్యాగం సైవ త్యాగఫలం లభేత్ || 18-8 ||

కార్యమిత్యేవ యత్కర్మ నియతం త్రేయతే ర్జున |
సంగం త్యక్త్వా ఫలం చైవ స త్యాగః సాత్మ్రికో మతః || 18-9 ||

న ద్వీష్ట్రుకులం కర్మ కులే నామపజ్జతే |
త్యాగీ సత్యసమావిష్టో మేధావి చిన్నసంశయః || 18-10 ||

న హి దేహభూతా శక్యం త్యక్తుం కర్మణాశేషతః |
యస్తు కర్మఫలత్యాగీ స త్యాగిత్వభిధియతే || 18-11 ||

అనిష్టమిష్టం మిశ్రం చ త్రివిధం కర్మణాః ఫలం |
భవత్యత్యాగినాం ప్రేత్య న తు సన్మాపినాం క్వచిత్ || 18-12 ||

పంచైతాని మహాబాహూ కారణాని నిబోధ మే |
సాంఖ్యే కృతాంతే ప్రోత్సాని సిద్ధయే సర్వకర్మణాం || 18-13 ||

అధిష్టానం తథా కర్తృ కరణం చ పృథగ్విధం |
వివిధాశ్చ పృథక్యేష్టా దైవం చైవాత్ర పంచమం || 18-14 ||

శరీరవాజ్మనోభిర్యత్కర్మ ప్రారభతే నరః |
న్యాయ్యం వా విపరీతం వా పంచైతే తస్య హాతవః || 18-15 ||

తత్త్తైవం సతి కర్తృరమ్ ఆత్మానం కేవలం తు యః |
పశ్యత్యక్తుతబుద్ధిత్వాత్ న స పశ్యతి దుర్గుతిః || 18-16 ||

యస్య నాహంకృతో భావో బుద్ధిర్యస్య న లిప్యతే |
హత్యాక్షపి స ఇమాన్ లోకాన్ న హంతి న నిబధ్యతే || 18-17 ||

జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా త్రివిధా కర్మచోదనా |
కరణం కర్మ కర్త్తేతి త్రివిధః కర్మసంగ్రహః || 18-18 ||

జ్ఞానం కర్మ చ కర్తృ చ త్రిధైవ గుణభేదతః |
ప్రోచ్యతే గుణసంభ్యానే యథావచ్ఛుణు తాన్యపి || 18-19 ||

సర్వభూతేషు యేషైకం భావమవ్యయమీళ్ళతే ।
 అవిభక్తం విభక్తేషు తజ్జ్ఞానం విద్ధి సాత్మ్యికం ॥ 18-20 ॥
 పృథక్కేన తు యజ్ఞానం నానాభావాన్ పృథగ్నిధాన్ ।
 వేత్తి సర్వేషు భూతేషు తజ్ఞానం విద్ధి రాజసం ॥ 18-21 ॥
 యత్తు కృత్పువదేకస్మిన్ కార్యే సక్తమహైతుకం ।
 అతత్యార్థవదల్పం చ తత్తమసముదాహృతం ॥ 18-22 ॥
 నియతం సంగరహితమ్ అరాగద్వేషతః కృతం ।
 అఫలప్రేప్సునా కర్మ యత్తత్పూత్మికముచ్యతే ॥ 18-23 ॥
 యత్తు కామేప్సునా కర్మ సాహంకారేణ వా పునః ।
 త్రియతే బహులాయసం తద్రాజసముదాహృతం ॥ 18-24 ॥
 అనుబంధం క్షయం హింసామ్ అనపేళ్ళు చ పారుషం ।
 మోహదారభ్యతే కర్మ యత్తత్తమసముచ్యతే ॥ 18-25 ॥
 ముక్తసంగోఽనహంవాదీ ధృత్యత్పాహసమన్వితః ।
 సిద్ధ్యసిద్ధ్యర్థిర్థిర్యకారః కర్తా సాత్మ్యిక ఉచ్యతే ॥ 18-26 ॥
 రాగి కర్మఫలప్రేప్సుః లుభ్యో హింసాత్కృతోఽశచిః ।
 హర్షశోకాన్వితః కర్తా రాజసః పరికీర్తితః ॥ 18-27 ॥
 అయుక్తః ప్రాకృతః ప్రభుః శతో నైష్పుతికోఽలసః ।
 విషాదీ దీర్ఘసూత్రీ చ కర్తా తామస ఉచ్యతే ॥ 18-28 ॥
 బుద్ధేర్భేదం ధృతేషైవ గుణతప్తివిధం శృణు ।
 ప్రోచ్యమానమశేషేణ పృథక్కేన ధనంజయ ॥ 18-29 ॥
 ప్రపుత్తిం చ నివృత్తిం చ కార్యాకార్యే భయాభయే ।
 బంధం మోళం చ యా వేత్తి బుద్ధిః సా పార్థ సాత్మ్యకీ ॥ 18-30 ॥

యయా ధర్మమధర్మం చ కార్యం చాకార్యమేవ చ ।
 అయధావత్రుజానాతి బుద్ధిః సా పార్థ రాజసీ ॥ 18-31 ॥
 అధర్మం ధర్మమితి యా మన్యతే తమసావృతా ।
 సర్వార్థాన్విపరీతాంశ్చ బుద్ధిః సా పార్థ తామసీ ॥ 18-32 ॥
 ధృత్యా యయా ధారయతే మనఃప్రాణేంద్రియక్రియాః ।
 యోగేనావ్యభిచారిణ్యా ధృతిః సా పార్థ సాత్మ్యకీ ॥ 18-33 ॥
 యయా తు ధర్మతామార్థాన్ ధృత్యా ధారయతేఽర్ఘన ।
 ప్రసంగేన ఫలాకాంజీ ధృతిః సా పార్థ రాజసీ ॥ 18-34 ॥
 యయా స్వస్పుం భయం శోకం విషాదం మదమేవ చ ।
 న విముంచతి దుర్మైధా ధృతిః సా పార్థ తామసీ ॥ 18-35 ॥
 సుఖం త్విదానీం త్రివిధం శృణు మే భరతర్భభః ।
 అభ్యసాద్రమతే యత్త దుఃఖాంతం చ నిగచ్ఛతి ॥ 18-36 ॥
 యత్తదగ్రే విషమివ పరిణామేఽమృతోపమం ।
 తత్పుఖం సాత్మ్యికం ప్రోక్తమ్ ఆత్మబుద్ధిప్రసాదజం ॥ 18-37 ॥
 విషయేంద్రియసంమోగాత్ యత్తదగ్రేఽమృతోపమం ।
 పరిణామే విషమివ తత్పుఖం రాజసం స్పృతం ॥ 18-38 ॥
 యదగ్రే చానుబంధే చ సుఖం మోహనమాత్మనః ।
 నిద్రాలస్యప్రమాదోభ్యం తత్తమసముదాహృతం ॥ 18-39 ॥
 న తదస్తి పృథివ్యాం వా దివి దేవేషు వా పునః ।
 సత్యం ప్రకృతిజైర్ముక్తం యదేభిః స్వాత్ త్రిభిర్ముక్తఃః ॥ 18-40 ॥
 బ్రాహ్మణాష్టత్తియవిశాం శాద్రాణాం చ పరంతప ।
 కర్మాణః ప్రవిభక్తాని స్వభావప్రభవైర్ముక్తఃః ॥ 18-41 ॥

శమో దమస్తపః శేచం జ్ఞాంతిరార్జవమేవ చ ।
 జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రహ్మకర్మ స్వభావజం ॥ 18-42 ॥
 శార్యం తేజో ధృతిర్దాక్షం యుద్ధే చాప్యపలాయనం ।
 దానమీశ్వరభావశ్చ జ్ఞాత్రం కర్మ స్వభావజం ॥ 18-43 ॥
 కృపిగౌరక్ష్యవాణిజ్యం వైశ్వకర్మ స్వభావజం ।
 పరిచర్యాత్మకం కర్మ శుద్ధస్యాపి స్వభావజం ॥ 18-44 ॥
 స్వే స్వే కర్మణ్యభిరతః సంసిద్ధిం లభతే నరః ।
 స్వకర్మనిరతః సిద్ధిం యథా విందతి తచ్ఛుణు ॥ 18-45 ॥
 యతః ప్రపుత్రిర్మాతానాం యేన సర్వమిదం తతం ।
 స్వకర్మణా తమభ్యర్థ్య సిద్ధిం విందతి మానవః ॥ 18-46 ॥
 శ్రేయాన్ స్వధరో విగుణః పరధర్మాత్ స్వనుష్టితాత్ ।
 స్వభావనియతం కర్మ కుర్వన్నాపోతి కిల్పిషం ॥ 18-47 ॥
 సహజం కర్మ కౌంతేయ సదోషమపి న త్యజేత్ ।
 సర్వారంభా హి దోషేణ ధూమేనాగ్నిరివాపుతాః ॥ 18-48 ॥
 అసక్తబుద్ధిః సర్వత జితాత్మా విగతస్మిపః ।
 వైష్ణవర్యసిద్ధిం పరమాం సన్ముఖేనాధిగచ్ఛతి ॥ 18-49 ॥
 సిద్ధిం ప్రాపో యథా బ్రహ్మ తథాపోతి నిబోధ మే ।
 సమాసేవ కౌంతేయ నిష్ఠా జ్ఞానస్య యూ పరా ॥ 18-50 ॥
 బుద్ధ్య విషద్ధయా యుక్తో ధృతాయాత్మానం నియమ్య చ ।
 శభ్దాదీన్యషయాన్ త్యక్త్య రాగద్వేషా వ్యదస్య చ ॥ 18-51 ॥
 వివిక్తసేవి లఘ్యశి యతవాక్యాయమానసః ।
 ధ్యానయోగపరో నిత్యం వైరాగ్యం సముప్రాప్తితః ॥ 18-52 ॥

అహంకారం బలం దర్శం కామం క్రోధం పరిగ్రహం ।
 విముచ్య నిర్వమః శాంతో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ॥ 18-53 ॥
 బ్రహ్మభూతః ప్రపన్నత్త్మా న శేచతి న కాండ్జతి ।
 సమః సర్వేషు భూతేషు మధ్యక్తిం లభతే పరాం ॥ 18-54 ॥
 భక్త్య మామభిజానాతి యావాన్యశ్చస్మి తత్త్వతః ।
 తతో మాం తత్త్వతో జ్ఞాత్యా విశతే తదనంతరం ॥ 18-55 ॥
 సర్వకర్మణ్యాపి సదా కుర్వాణో మధ్యపాత్రయః ।
 మత్రుసాదాదవాపోతి శాశ్వతం పదమవ్యయం ॥ 18-56 ॥
 చేతసా సర్వకర్మణి మయి సన్మస్య మత్పురః ।
 బుద్ధియోగముపాత్రిత్య మచ్చిత్తః సతతం భవ ॥ 18-57 ॥
 మచ్చిత్తః సర్వదుర్గాణి మత్రుసాదాత్తరిష్యసి ।
 అధ చేత్యమహంకారాత్ న క్రోప్యసి వినండ్జసి ॥ 18-58 ॥
 యదహంకారమాత్రిత్య న యోత్స్య ఇతి మన్యసే ।
 మిత్రైష వ్యవసాయస్తే ప్రకృతిస్మాం నియోజ్యతి ॥ 18-59 ॥
 స్వభావజేన కౌంతేయ నిబద్ధః స్వేన కర్మణా ।
 కర్తుం నేచ్చసి యనోగ్రహాత్ కరిష్యస్వవశోతి తత్ ॥ 18-60 ॥
 రఃశ్వరః సర్వభూతానాం హృద్యేశేశ ర్జున తిష్ఠతి ।
 భ్రామయన్ సర్వభూతాని యంత్రారూఢాని మాయయా ॥ 18-61 ॥
 తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత ।
 తత్పుసాదాత్పరాం శాంతిం స్థానం ప్రాప్యసి శాశ్వతం ॥ 18-62 ॥
 ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యాద్యుహ్యాతరం మయా ।
 విమృత్యైతదశేషేణ యథేచ్చసి తథా కురు ॥ 18-63 ॥

సర్వగుహ్యతమం భూయః శృంజు మే పరమం వచః ।
 ఇష్టోఽసి మే దృఢమితి తతో వజ్ఞామి తే హితం ॥ 18-64 ॥
 మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కరు ।
 మామేవైష్యసి సత్యం తే ప్రతిజానే ప్రియోఽసి మే ॥ 18-65 ॥
 సర్వధరాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం ప్రజ ।
 అహం త్వా సర్వపాపేభో మెడ్మయిష్యామి మా శుచః ॥ 18-66 ॥
 ఇదం తే నాతపస్మాతు నాభక్తాయ కదాచన ।
 న చాపుశ్రాపనే వాచ్యం న చ మాం యోఽభ్యసూయతి ॥ 18-67 ॥
 య ఇదం పరమం గుహ్యం మద్బక్తేష్యభిధాస్యతి ।
 భక్తిం మయి పరాం కృత్వా మామేవైష్యత్యసంశయః ॥ 18-68 ॥
 న చ తస్మాన్నమేష్యము కళ్చిన్నే ప్రియకృత్తమః ।
 భవితా న చ మే తస్మాదన్యః ప్రియతరో భువి ॥ 18-69 ॥
 అధ్యేష్యతే చ య ఇమం ధర్మం సంవాదమావయోః ।
 జ్ఞానయజ్ఞైన తేనాహమ్ ఇష్టః స్యామితి మే మతిః ॥ 18-70 ॥
 త్రయ్ధావాననమాయశ్చ శృంజుయాదపి యో నరః ।
 సోఽసి ముక్తః శుభాన్ లోకాన్ ప్రాపుయాత్మాకర్మణాం ॥ 18-71 ॥
 కచ్చిదేతచ్ఛుతం పార్థ త్వయైకాగ్రేణ చేతసా ।
 కచ్చిదజ్ఞానసమ్మాప్యః ప్రవష్టాప్తే ధనంజయ ॥ 18-72 ॥

అర్ణున్ ఉచ్చిత్ -

నష్టో మోహః స్ఫుతిర్భా త్వత్తుసాదాన్నయాచ్యత ।
 స్థితోఽస్మిన్ గతసందేహః కరిష్యే వచనం తవ ॥ 18-73 ॥

సంజయు ఉచ్చిత్ -

ఇత్యహం వాసుదేవస్య పార్థస్య చ మహాత్మవః ।
 సంవాదమిమమత్రోష్మ అద్భుతం రోమహర్షణం ॥ 18-74 ॥
 వ్యాప్తప్రసాదాచ్ఛుతవాన్ ఏతద్భుహ్యమహం పరం ।
 యోగం యోగేశ్వరాత్మాష్టాత్ పాజ్ఞాత్మధయతః స్వయం ॥ 18-75 ॥
 రాజన్ సంస్కృత్య సంస్కృత్య సంవాదమ్ ఇమమద్భుతం ।
 కేశవార్ఘ్యనయోః పుణ్యం హృష్యామి చ ముహసుర్మహలః ॥ 18-76 ॥
 తచ్చ సంస్కృత్య సంస్కృత్య రూపమత్యద్భుతం హరేః ।
 విస్కృయో మే మహాన్ రాజన్ హృష్యామి చ పునః పునః ॥ 18-77 ॥
 యత్ యోగేశ్వరః కృష్టో యత్ పార్థో ధనుర్ధరః ।
 తత్ శ్రీర్యిజయో భూతిః ధ్రువా నీతిర్మతిర్మమ ॥ 18-78 ॥

ఓం తత్త్వత్

ఇతి శ్రీవుణ్వగుణ్వత్తిసు ఉపిషత్తు, బ్రహ్మవిష్ణుయాం
 దొగుశ్చస్త్రే శ్రీకృష్ణునిసంవీఠ పెణ్ణునిష్టుధొగో నైసు
 అష్టావీణాం శ్మీయః
 * * *

అంత దీతిపూణిత్తుం

గీతాశాప్తమిదం పుణ్యం యః పరేత్ర్యయతః పుమాన్ ।
విష్ణోః పదమవాప్నీతి భయశోకాదివజ్ఞితః ॥ 1 ॥

గీతాధ్యయనశీలస్య ప్రాణాయామపరస్య చ ।
నైవ సంతి హి పాపాని పూర్వజన్మకృతాని చ ॥ 2 ॥

మలనిర్ముచనం పుంసాం జలస్నానం దినే దినే ।
సక్కుదీతాంభసి స్నానం సంసారమలనాశనం ॥ 3 ॥

గీతా సుగీతా కర్తవ్య కిమవ్యేః శాప్తవిష్టరేః ।
యా స్వయం పద్మనాభస్య ముఖపద్మాద్వినిఃస్పృతా ॥ 4 ॥

భారతామృతసర్వస్వం విష్ణోర్వత్త్రాద్వినిఃస్పృతం ।
గీతాగంగోదకం పీత్యా పునర్జన్మన్న న విద్యతే ॥ 5 ॥

సర్వోపనిషదో గావో దోగ్గా గోపాలనందనః ।
పార్థో వత్సమృధీర్భోక్త్రా దుగ్గం గీతామృతం మహాత్ ॥ 6 ॥

ఏకం శాప్తం దేవకీపుత్రగీతమ్
ఏకో దేవో దేవకీపుత్ర ఏవ ।
ఏకో మంత్రప్రస్య నామాని యాని
కర్మాచ్యేకం తస్య దేవస్య సేవా ॥ 7 ॥

***

అంత త్యష్టపూర్ణిని

యదజ్ఞరపదబ్రహ్మం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్పర్యం జ్ఞమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోస్తుతే ॥

అంత భగ్వవత్సమర్యాణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్య
బుధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరమై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అంత లభక్షేమ్ పూర్ణిని

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం
న్యాయేన మార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మాశేభ్యపుభమస్తు నిత్యం
లోకాసుమస్తాస్పుభినో భవంతు ॥

అంత ముంగుళమ్

శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణానిధయే నిధయేర్థినాం ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

***